Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 1-7 lutego 1993 r. • nr 5 (39)

BARBARA WACHOWICZ

DRUGI DOM

"Szkoło! Byłaś mi drugim domem, w którym nauczyłam się mówić i pisać po polsku... Pójdę w świat, ale zabiorę ze sobą największy dar - język ojczysty!" - te słowa pożegnania napisane przez Renatę Ziobro z Chicago można dedykować wszystkim szkołom polskim na obczyźnie. W kanadyjskiej Oshavie młódź szkoły im. Norwida powiedziała mi: "Każda godzina - to o jedną cząstkę Polski więcej w naszych sercach". Maturzyści w Melbourne: "Tu przychodziliśmy do Polski".

- Polski język otworzył mi drugi świat! - wyznanie Joli, uczennicy szkoły im. Kaściuszki w Chicago, największej i najstarszej polskiej szkoły na obczyźnie. Trafiłam tam dzięki Zrzeszeniu Nauczycieli Polskich, prezesowi Januszowi Boksie i dyrektorce - Urszuli Kraśniewskiej. Oni powołali Fundację "Racławice w Ameryce", by umożliwić mi ukończenie zbierania dokumentacji do książki o amerykańskich tropach Kościuszki.

Janusza poznałam w locie między MSZ a "Wspólnotą Polską", toczącego żmudny bój o podręczniki dla swych szkół. Będą. Urszulę zobaczyłam na wielkich uroczystościach 40-lecia szkoły, w salach koncertowych, wynajętych od... cerkwi. Żadna szkoła polska w Chicago (a jest ich 16!) nie ma swej siedziby. "Kościuszko" wynajmuje sale lekcyjne od szkół amerykańskich parafii św. Jakuba i św. Władysława. Nie otrzymują żadnych dotacji. Źródłem utrzymania są składki rodziców.

Sobota. Ów jedyny dzień lekcyjny. Nagrywam rozmowy z młodzieżą. Dżinsowa, kolorowa, tu i ówdzie wśród naczupirzonego włosiwia widać staropolski warkocz... Niektórzy mówią czyściutko, inni "szeleszczą" angielskim akcentem. "To jest jak nasza Wisła, do której wpadają zmurszałe gałęzie" - określa sytuację śliczna Ania Kowalska. Już absolwentka, wierna ali[illegible]ntka szkoły.

- Moja [illegible]a - to Wielowieś w Sandomie[illegible]em i babunia, za którą tak tęs[illegible]ię. W amerykańskiej szkole wszystko miałam na komputerach; maszyna myśli, a nie człowiek... Nie mogłam się doczekać soboty, piechotą bym biegła do mojej polskiej szkoły! Bo ona - jak zawsze mówił mój kolega, Fred Karwowski, z którym wygrywaliśmy wszystkie konkursy recytatorskie - to nie stopnie

Ciąg dalszy na str. 2

rys. **Ryszard Matusiewicz**

TRUDNE ROZMOWY

Do redakcji napływają listy, w których czytelnicy pytają: czy będzie można słuchać audycji w języku polskim na falach radia republikańskiego i oglądać polskie audycje w republikańskiej telewizji?

Chcemy poinformować, że Związek Polaków na Białorusi - w ramach tworzenia w białoruskim radiu i TV redakcji głównej mniejszości narodowych - przedstawił swoje propozycje, dotyczące redakcji polskiej.

Głównym warunkiem było, by siedziba polskiej redakcji mieściła się w Grodnie. W mińskiej "Biełteleradiokampanii" odbyła się rozmowa z prezesem Aleksandrem Stolazowym. W jej trakcie uzgodniono, że nadawanie audycji radiowych i telewizyjnych na obszar całej republiki ma nastąpić 1 stycznia 1993 roku. Te problemy stawialiśmy również przed ministrem Informacji Republiki - Anatolem Butewiczem oraz przedstawicielami Rady Ministrów, zastępcą przewodniczącego Komisji RN RB ds. polityki narodowościowej panem Żebrakiem na spotkaniu, które odbyło się w siedzibie Związku w Grodnie w październiku 1992 roku.

Ze względu na brak jakichkolwiek realnych posunięć w tej sprawie delegacja ZPB zamierza kontynuować rozmowy z przedstawicielami rządu.

Tadeusz Malewicz

Młodzież z kościoła pobernardyńskiego uczciła Święto Bożego Narodzenia przedstawieniem jasełek pod nazwą "Bóg się rodzi". Spektakl, udana premiera, którego odbyła się w Teatrze Lalek, został przygotowany w ciągu dwóch tygodni. Stało się tak dzięki entuzjazmowi młodych ludzi i staraniom ich katechetek: sióstr Nazaretanek - Danieli Dworeckiej i Marianny Aleszczyk. W tym krótkim czasie zostały wykonane kostiumy i dekoracje, opracowano scenografię i nauczono się tekstów.

Nagrodą dla młodych artystów były głośne owacje dzieci, które z zapartym tchem śledziły dzieje na scenie, żywo reagując na czyny bohaterów biblijnych. Kto wie - może te udane kroki zespołu zapoczątkują narodzenie teatru parafialnego? Życzymy dużo sukcesów!

JASEŁKA

LIST

Szanowna Redakcjo!

Wraz ze swoją rodziną przesyłam najszczersze życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Z całego serca dziękujemy za cudowną gazetę; brak mi słów, by wyrazić wdzięczność Redakcji.

W jednym z numerów "Głosu" pisaliście o osadnikach pomordowanych koło Kotry. U nas też była osada o nazwie "Rokitno", ale żaden ślad po niej nie został. Znajdowała się z prawej strony szosy wiodącej do Jezior, niedaleko Wierciliszek. Było tam dużo domów zbudowanych po dwa razem. Pod jednym z nich były ułożone cegły z imieniem Józefa Piłsudskiego. Niedaleko osady stał dom ludowy, w którym odbywały się zabawy i występy dziatwy ze wszystkich szkół. Na tym miejscu teraz są jakieś budy.

W Putryszkach mieszka zapomniany żołnierz z 1939 r. - Bronisław Bujnowski. Jego los był okropny. W czasie wojny zginęła cała rodzina. Od dawna ma już drugą rodzinę, doczekał się wnuków. Tego co przeżył nie zapomina się nigdy.

Szczęść Wam Boże w dalszej pracy!

Helena Piechowska
wieś Putryszki

Każda organizacja - także Związek Polaków na Białorusi - ma swój rodowód, rangę, statut. Skupiamy ludzi dobrej woli, którzy osobiste ambicje podporządkowują nadrzędnym celom i sprawom. Siła Związku jest sumą aspiracji, aktywności oraz potencjału intelektualnego wszystkich członków i sympatyków.

Dziś publikujemy statut ZPB, jako swego rodzaju konstytucję związkową. On określa podstawy prawne, polityczne i społeczne naszej działalności. Czas będzie zmieniał ten zestaw praw i obowiązków, bo życie płynie wartkim nurtem i żadne sztuczne tamy nie mogą ograniczać ofensywności.

Ciąg dalszy ze str. 1

ani głuche mury. To bastion polskości na emigracji.

- Nazywam się Bartek Bil, pochodzę z Rabki. Jestem w Ameryce 10 lat, mam 18. Uczę się tu polskiej literatury, geografii, historii. Teraz są lekcje o powstaniu warszawskim.

- Nazywam się Danuta Slósarska, urodziłam się w Ameryce. Mnie nie trzeba namawiać, bym mówiła po polsku, ale młodsza siostra mówi z tatem po angielsku, a on się nie odzywa... Mnie ciągnie do polskiej książki. Wszystkie bajki Mickiewicza znam...

- Na obczyźnie uczyć ojczyzny - tak bym określiła (może wzniośle, ale prawdziwie) nasze zadanie. Uczę u "Kościuszki" 11 lat (to zapis rozmowy z prof. Ryszardą Płużyczką). Proszę pamiętać, że polski, to dla naszych dzieci język drugi! Tysiące pojęć są dla mnie zupełną abstrakcją. Jak im np. wytłumaczyć słowo "pańszczyzna"? Ta młodzież uczy się w szkole amerykańskiej, pracuje (wszyscy!) i w te jedyne wolne soboty przychodzi do szkoły polskiej. Czasem - bo żądają rodzice. Czasem - to ich wybór, najcenniejszy. Staramy się tu tworzyć grupę przyjaciół, bogacić ich wielką świadomością, że za nimi tysiąc lat historii i kultury!

- Ja jestem drugi w klasie Wojtek. W Nowym Jorku zapytała mnie dziewczyna - co to jest ta twoja Polska? - Pokazałem w Central Parku pomnik (niektórzy Polacy nawet go nie znają - a jest najpiękniejszy w całej Ameryce!) - "JAGIEŁŁO, KING OF POLAND". To jest moja Polska!

Wierzbowe witki spadają w staw ku gniazdu dzikich gęsi. Urszula Kraśniewska nawet w Chicago znalazła miejsce przypominające kraj.

- Jak ratować ową "najwybrańszą spuściznę", że przywołam Wyspiańskiego, to "ziele rodzinne" - język. O to walczymy. Ja kończyłam humanistykę we Wrocławiu, specjalność - psychologia. Tutaj wykładają wyłącznie wykwalifikowani pedagodzy po studiach w Polsce. Mieliśmy dotąd ogromne kłopoty z podręcznikami, często posługiwano się sędziwymi starociami. Rodzice - to nasi najpotężniejsi sojusznicy. Przecież młodzież zewsząd osacza żywioł obcy. Gdybyż pomyślano w Polsce o sile filmu biograficznego!!! Jakimż skarbem byłyby mądre, atrakcyjne, udokumentowane sylwetki największych Polaków - na ekranach. Wystarczyło popatrzeć, jak zachwycona była młodzież filmami "Noce i dni", "Nad Niemnem"...

- Odejdę spokojnie. Polska szkoła nie zginęła - pani Maria Zamora wręcza Urszuli tom swoich wierszy. To ona ze Związkiem Polek - "Pobudka" założyła w 1951 roku tę pierwszą szkołę w Chicago.

- Miałam sześcioro uczniów, żadnych książek. Za nami zostało ukochane Podole. Nędza, głód, wojna, wygnanie. Powtarzaliśmy sobie z mężem: - Służąc dobrze

krajowi osiedlenia, służymy dobrze Polsce...

Gdy teraz wręczano pani Marii medal Komisji Edukacji Narodowej, Urszula Kraśniewska przysłała mi jej wiersz, zaczynający się słowami: - "Przywieźcie mi z Ojczyzny zapach liści na wiosnę..."

Straż serca

Duży, biały budynek przy ulicy Krupniczej w Wilnie. Szkoła średnia imienia Adama Mickiewicza. Uczy się tu tysiąc dzieci.

- Do niedawna mówiło się: radziecka szkoła z polskim językiem wykładowym. Teraz już wolno mówić po prostu - polska! Czesław Dawidowicz, dyrektor wręcza mi biało-czerwony proporczyk z wizerunkami poety: Jego imię nosimy od roku 1988. Tę szkołę ukończyłem i do niej wróciłem. Od stu lat mieszka mój ród w tym samym wileńskim domu. Pradziad mój - powstaniec styczniowy tu rzucony losem... Dom rodzinny - toż to ognisko, gdzie wykuwa się przyszłość. Do niedawna podcinano nam korzenie, rodzice bali się mówić dzieciom o dziadkach...

O Ludmile Siekackiej - polonistce wileńskiego "Mickiewicza" mówiła mi w superlatywach wnuczka Sienkiewicza. Ludmiła jest także absolwentką tej szkoły, wróciła tu na apel Czesława, podtrzymuje godnie pedagogiczne tradycje rodzinne. Mówi polszczyzną prześliczną, bez skazy, jeno z owym akcentem, co jest jako śpiew...

- Jaż z Wilna od praszczurów. Matula polonistką była! Kocham tę szkołę. Dzieci garną się do polskości... Gdzież jest drugie takie miasto, w którym na ulicach można prowadzić lekcje romantyzmu - na dziedzińcach uniwersytetu, przy Ostrej Bramie, w Zaułku Bernardyńskim...

Witają mnie śpiewem - "Płonie ognisko", potem Reginka Więckiewicz mówi "Stepy Akermanu", Rafał Połoński zaczyna "polski płacz": - "Litwo, ojczyzno", który podchwytuje chóralnie cała klasa.

Pytam Rafała, kim są jego rodzice?

- Polakami! - odpowiada ze zdziwieniem. Nie przyszło mu do głowy, że mogę pytać o zawód...

- Mamy już harcerstwo! Ja jestem zastępowym, a Marek drużynowym. Mamy imię Czarnej Trzynastki Wileńskiej.

Pokazuję Markowi Kowalewskiemu ulotkę, jaką wręczono mi w Chicago: "Pomóżmy odradzającemu się Harcerstwu Polskiemu w Wilnie!".

- Moi pradziadowie mieli jeszcze polskie paszporty! A moi dziadziowie pamiętają, jak harcerze z "Czarnej Trzynastki" harcmistrza Józefa Grzesiaka, komendanta wileńskiego chorągwi Szarych Szeregów, pierwsi zatknęli sztandar polski na baszcie Giedymina w lipcu 1944 roku, w akcji Armii Krajowej "Ostra Brama" - mówi druh Marek. - My opiekujemy się mogiłami poległych i trzymamy straż serca na Rossie.

Poszedłem raz na Rossę w mundurku, jakaś pani się rozpłakała i całowała mnie, głaskała i mówiła: że ja dożyłam...

Na korytarzach szkoły - poczet wielkich Polaków i fresk Mickiewicza z księgą i kościołem św.Anny w tle. Na przerwę wybiegają najmłodsi: Ewelinka Karpowicz, Bożenka Kamińska, Edgar Ragielewicz. Ośmiolatki. Czytają mi wiersz eksponowany na honorowym miejscu:

O Polsko, święte imię Twoje
Po cichu i po kryjomu
Z trwogą za siebie i innych
Szeptano w ojców mych domu...
Bo wciąż na jawie widzę
I co noc mi się śni,
Że Ta, co nie zginęła,
wyrośnie z naszej krwi...

Barbara Wachowicz

Dziękujemy!

Za pośrednictwem gazety - w imieniu Oddziału ZPB w Postawach - pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia z okazji Nowego Roku Ambasadzie RP w Mińsku, księdzu proboszczowi - Janowi Szotkiewiczowi, prezesowi ZPB - Tadeuszowi Gawinowi, prezesowi Oddziału - Walentynie Osipowej oraz wszystkim Polakom zamieszkałym na Ziemi Postawskiej.

Ponadto składamy najpiękniejsze podziękowania za pomoc w przygotowaniu prezentów dla dzieci na Boże Narodzenie.

Wszyscy mamy nadzieję, że w Nowym Roku ZPB będzie pracować jeszcze lepiej, będzie więcej zrozumienia między Polakami. W Postawach jest nas bardzo dużo, ale dotychczas niektórzy się boją jeszcze, nie uświadomili sobie, że staliśmy się wolnymi obywatelami tego kraju. Zapraszamy do Związku rodaków z Duniłowicz, Łyntup, Komai, Łuczaju, Woropajewa. Miejmy nadzieję, że odrodzimy ojczystą kulturę, polskie szkoły, postawimy Dom Polski. Jednakże musi być jedność, bez której nic nie potrafimy zrobić!

Dziękujemy prezesowi ZPB - T. Gawinowi za przyjazd do nas i pomoc w naszych sprawach finansowych.

Bernarda Rusak
m. Postawy

Post scriptum

Potęga i małość. Życie i śmierć. Kształt rzeczy i ich popioły. Ciepło i swąd. Blask i dym. Fanfary i przekleństwa. Przyjaciel i wróg. Tak, chodzi o ogień w całej jego powłoce tajemniczości, tunice uwielbienia i strzępach strachu.

Dla Heraklita był on początkiem wszelkiej materii, a dla Empedoklesa - jednym z czterech głównych żywiołów. Stoicy widzieli w nim pierwiastek boskiej prazasady. Anaksymenes twierdził, że chodzi o ciało najgorętsze i najrzadsze podczas gdy kamień był najbardziej gęsty i najzimniejszy. Inni myśliciele - szukając jądra prawdy i oryginalności - podkreślali jego znaczenie twórcze i destrukcyjne.

Ogień greckiego Prometeusza czy gruzińskiego Amiraniego był symbolem zwycięstwa nad siłami przyrody, wspaniałym orężem w walce o byt, atrybutem potęgi bogów i ludzi. Był Hestią dla Greków i Westą dla Rzymian. Człowiek widział w nim zawsze hubkę nadziei i krzesiwo dobra.

Swoją twarzą promieniującą blaskiem dobroci olśnił wszystkich. Później oślepiał nieraz świat błyskiem zniszczenia, żarem krematoryjnych pieców, grzybami bomb jądrowych. W praktyce stawał się więc zarodkiem dostatku i czynnikiem rozkładu. W swych szponach krystalizował te sprzeczności i antagonizmy, które określają ramy naszej egzystencji, jej powaby i plamy, blaski i cienie, plusy i minusy, wzloty i upadki.

Pytanie: przy jakim ognisku będziemy czcić przełom wieków?

M. Suchożebrski

Marsz, marsz DĄBROWSKI...

W 1797 roku we włoskim mieście Reggo narodził się polski Hymn Narodowy. Od początku był on odzwierciedleniem wiary wielu polskich generacji w odrodzenie państwa. W swym tekście i melodii wyrażał idee walki o niepodległość Rzeczypospolitej.

Powstanie Mazurka Dąbrowskiego łączy się z dramatycznym okresem dziejów, gdy naród utracił niepodległość. Tysiące emigrantów, których zaborcy zmusili do opuszczenia własnego kraju, szukało sposobów wskrzeszenia niepodległego państwa. Największe nadzieje pokładali w rewolucyjnej Francji, która toczyła walkę z zaborcami Polski.

Wykorzystując sprzyjającą sytuację polityczną gen. Jan Henryk Dąbrowski (1755-1818) zawarł z władzami Republiki układ, na mocy którego powołano do życia Legiony Polskie. W krótkim czasie zorganizowano trzy legie złożone z 33 tysięcy żołnierzy, które miały stanowić armię przyszłej Rzeczypospolitej.

W myśl podpisanej konwencji przybrały one charakter polskiego wojska narodowego, wyróżniały się umundurowaniem, zachowywały polską komendę i zwyczaje. Najwyższy Naczelnik Tadeusz Kościuszko (1746-1817) widział w legionach "zawiązek siły zbrojnej narodu polskiego, których przeznaczeniem będzie zanieść dar wolności Ojczyźnie".

Słowa Kościuszki z wielką uwagą przyjęła kadra oficerska. Zaczęła ona uczyć legionistów czytać, pisać i rachować, historii ojczystego kraju i cnót obywatelskich. Wielkie zasługi w pracy wychowawczej wśród żołnierzy mieli: gen. Franciszek Rymkiewicz (1756-1799), płk. Cyprian Gedebski (1765-1809) i gen. Józef Wybicki (1747-1822). Ten ostatni - wybitny demokrata i rewolucjonista - przybył do Reggo w lipcu 1797 r., aby pomagać Dąbrowskiemu w sprawach polityczno-propagandowych.

Na Wybickim niezmiernie silne wrażenie zrobił widok polskiego wojska umundurowanego w strój narodowy. Serdecznie przyjęty przez legionistów pragnął natchnąć ich wiarą, że "ze wszystkich rozstajnych dróg jedna jakaś będzie prowadziła do Polski".

To właśnie jemu przypadł w udziale zaszczyt ułożenia "Pieśni Legionów". Nim to uczynił słuchał uważnie o czym mówią żołnierze przy obozowym ognisku. Notował wszystkie ciekawsze wypowiedzi, toasty i wiwaty, układając z nich strofy prostej pieśni żołnierskiej.

Po raz pierwszy 17 lipca 1797 roku nie ukończoną jeszcze Pieśń Legionów usłyszeli oficerowie na jednym ze spotkań. Zdziwienie było powszechne, gdy generał Wybicki zamiast przemówienia z niesłychaną mocą rozpoczął recytację swego utworu:

Jeszcze Polska nie umarła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca moc wydarła,
Szablą odbijemy.
Marsz, marsz Dąbrowski
Do Polski z ziemi włoskiej
Za Twoim przewodem
Złączem się z narodem.

Mazurek Dąbrowskiego znalazł szybko oddźwięk wśród legionistów. Wydobył na wierzch ich utajone pragnienia, błysnął jak ostrze buntu. Stał się symbolem nadziei na powrót do ojczyzny.

Dotychczas żaden polski manifest, apel czy proklamacja nie rozchodziły się tak błyskawicznie, jak Pieśń Legionów. W krótkim czasie pochłonęła wszystkich, którzy mówili po polsku i wzbudziła duże zainteresowanie w całej Europie. Powielana w setkach odpisów, przekazywana w listach, przemycana przez kordony graniczne i mury więzienne docierała do Polski, gdzie rozpalała serca, budziła z odrętwienia, wskrzeszała wiarę i nadzieję.

Już pierwsze słowa tej niezwykłej pieśni napisane w prawdziwym natchnieniu zawierały zdecydowane przekonanie, że Polska to nie korona i berło, nie ustrój ani stan szlachecki, nie partia czy klasa. To chłopi i panowie, mieszczanie i rzemieślnicy, ludzie różnych wyznań i przekonań politycznych.

Mazurek Dąbrowskiego, od pierwszej chwili swych narodzin, stał się symbolem jedności narodowej. Wolny od szowinizmu i akcentów zaborczych, zawierał wezwanie do poświęcenia, zapału i męstwa. Przez wiele lat towarzyszył legionom polskim na ziemi włoskiej, francuskiej i niemieckiej. Należał do najbardziej ulubionych pieśni polskich w okresie powstań narodowych.

W ciągu kilku dziesiątków lat pieśń śpiewana przez legionistów nie starzała się, nic nie traciła na swoim znaczeniu, choć odeszli bohaterowie związani z tą epoką. Urastając do miary symbolu narodowego, stawała się syntetycznym Hymnem narodu bez własnego państwa, pieśnią z muzyką bez kompozytora, opartą na motywach zaczerpniętych prawdopodobnie z podlaskiej pieśni ludowej.

Zmieniały się granice, upadały powstania, odchodzili wodzowie, rozpadały imperia, ale "Mazurek" pozostał z nami.

I tak już przez dwa wieki Mazurek Dąbrowskiego towarzyszy Polakom w ich ciągłych zmaganiach o prawo do istnienia. Był na ustach wszystkich, gdy powstawała niepodległa Polska po 123 latach niewoli. Był z żołnierzem polskim na pobojowiskach II wojny światowej. Był pieśnią przewodnią wielotysięcznych manifestacji przeciwko komunizmowi.

"Pieśń Legionów" - mówił Stanisław Witkiewicz - jest i pozostanie na zawsze treścią polskiego sumienia, która w dniach walki brzmi jak potężny huragan, a w dniach powszednich dźwięczy nieustannie w duszy jak słodka, kojąca życie nadzieja. Życie rozprasza nas po świecie, od bieguna do bieguna, lecz wszędzie idą za nami te słowa cudowne, strzegą sumienia polskości duszy, działają z oddalenia jak siła skupiająca rozproszone atomy narodu, siła, która krzepi i powiększa dusze nasze".

płk. dr Witold Lisowski

Tekst i nuty zamieszczamy na str. 3

"Ojczyzna jest mi o wiele droższa niż życie"

ROK CHWAŁY I CIERPIENIA

czyli o Powstaniu 1863 roku

Powstanie Styczniowe na Białorusi i Litwie objęło swym zasięgiem obszar sześciu guberni północno-zachodnich zamieszkały przez ponad 5,5 miliona ludności. Liczbę zbrojnych powstańców - według oficjalnych danych rosyjskich - szacuje się na 80 tysięcy. Dla jego stłumienia użyto 7 dywizji bojowych carskiej armii pod bezpośrednim dowództwem W.I. Nazimowa, a potem M.N. Murawjewa. Osądzonych i skazanych administracyjnie za udział w powstaniu było ponad 20 tysięcy osób.

Przeważająca część ludności tego terenu związana była z rolnictwem. Na początku 1863 roku mieszkało tu: około 3,5 miliona Białorusinów, 1,5 miliona Litwinów, 0,5 miliona Polaków, tyluż Żydów; byli także Rosjanie, Ukraińcy i Łotysze.

Jeszcze pod koniec lipca 1862 roku powstały w Królestwie Komitet Centralny Narodowy poczynił wiele posunięć organizacyjnych i wydał instrukcje powstańcze. Wysłał też swego agenta do Grodna ze specjalnym poleceniem dla W. Wróblewskiego i K. Kalinowskiego. Niebawem po jego wyjeździe Kalinowski udaje się do Wilna, skąd łatwiej mógł kierować ruchem powstańczym na całej Białorusi i Litwie.

Jesienią 1862 roku wybrano w Wilnie Komitet Prowincjonalny Litewski, w którego skład weszli: Z. Czechowicz, E. Weryko, K. Kalinowski, J. Kaziełło i B. Dłuski (Jabłonowski). W momencie tworzenia Komitetu cała organizacja liczyła około 3 tysięcy członków. Pierwszoplanowym zadaniem było uporządkowanie struktury organizacji. Zastosowano przy tym ogólne zasady, na jakich była utworzona organizacja Królestwa, wprowadzając niewielkie zmiany. Komitet w Warszawie już w 1862 r. uznał autonomiczne stanowisko komitetu prowincjonalnego w Wilnie.

Wybuch powstania w Królestwie, przyśpieszony branką do wojska carskiego, zaskoczył całą Litwę. Komitet nie ukończył jeszcze budowy organizacji, która mocniejsza była jedynie na Grodzieńszczyźnie i Kowieńszczyźnie. Tylko na terenach, gdzie działali Kalinowski, Wróblewski i ks. Mackiewicz (w powiecie poniewieżskim), dotarła ona do ludu. Na Białorusi wschodniej organizacja była słaba i nie miała więzi z chłopstwem. Szczupłe grupy inteligencji, drobnego mieszczaństwa i drobnej szlachty, tworzące organizację bez szerokiego poparcia ze strony chłopów, nie mogły liczyć na przetrwanie w walce z potężnym wrogiem.

Doceniając wagę powstania na Białorusi i Litwie 29 stycznia 1863 r. Stefan Bobrowski - w imieniu Rządu Tymczasowego - wezwał Litwę i Białoruś do współdziałania w powstaniu, którego pierwszym aktem miało być uwłaszczenie włościan. Komitet Ruchu, nie bacząc na różnice i spory z Warszawą, ani na swą słabość, postanowił wziąć udział w walce. Ogłaszając się Tymczasowym Prowincjonalnym Rządem Białorusi i Litwy, Komitet opublikował 1 lutego 1863 r. swój Manifest powtarzający zasadnicze tezy Manifestu i dekretów uwłaszczeniowych Rządu Centralnego z 22.01.1863 r.

Przebieg walk na tych ziemiach miał zależeć od postawy chłopów, od ich stosunku do rządu carskiego. Najsilniejsze odrębności wykazywali chłopi na Litwie. Dlatego na hasła zareagowała początkowo tylko Litwa etnograficzna. Również na Grodzieńszczyźnie, gdzie klasa chłopska była liczniejsza, a grunt w miarę przygotowany, oddziały powstańcze znalazły w nich oparcie. Działali tam Wróblewski i Rogiński. W guberni wileńskiej już w marcu rozpoczęli działalność Narbutt i Wysłouch. Gubernie wschodnie nie były objęte ruchami rewolucyjnymi. Najbardziej wysunięty na wschód oddział powstańczy pod dowództwem B. Świętorzeckiego działał w powiecie Ihumeńskim.

W połowie lutego 1863 roku kierownictwo powstańcze na Litwie przejęli "biali" z Jakubem Gieysztorem na czele. Nie odpowiadał im kierunek nadany przez Kalinowskiego. Toteż omijając miejscowy Komitet Ruchu rozpoczęli pertraktacje z Rządem Tymczasowym w Warszawie. Został zatwierdzony skład Wydziału Zarządzającego Prowincjami Litwy. Weszli doń: J. Gieysztor, A. Oskierko, A. Jeleński, F. Dolewski i du Laurens jako komisarz rządowy.

Oddając kierownictwo ruchu w ręce liberalnego ziemiaństwa Rząd Tymczasowy robił to z myślą o przyśpieszeniu wybuchu powstania na Białorusi i Litwie i użyciu zasobów materialnych szlachty. Członkom byłego Komitetu Prowincjonalnego rozkazano przekazać władzę nowemu Wydziałowi. Kalinowski początkowo próbował opierać się rozkazowi, ale w końcu ustąpił, składając protest do Rządu na ręce du Laurensa. 11 marca 1863 roku Wydział Zarządzający wydał dekret, w którym ogłosił się jedyną władzą w kraju i wezwał wszystkich obywateli do posłuszeństwa, bez różnicy stanu i wyznania.

"Biali" przez cały czas traktowali powstanie jako walkę o odbudowanie Polski w granicach historycznych, czyli - w ówczesnym rozumieniu - w granicach z 1772 r., sprzed rozbiorów. Zdawali sobie sprawę, że sama szlachta nie zdoła wykonać tego zadania. Powstanie nie mogło trwać, gdyby chłopi byli ustosunkowani doń wrogo. Odwołanie się do nich było koniecznością.

Z tego punktu widzenia należy rozpatrywać Manifest z 3 maja 1863 r. do mieszkańców Białorusi, wzywający do udziału w powstaniu i potwierdzający wszystko, co zostało powiedziane przez Komitet Prowincjonalny Litwy w kwestii uwłaszczenia..

Kalinowski, mimo złożenia protestu, nie pozostał na uboczu, ale - zgłaszając się do dyspozycji Wydziału - zaczął pomagać mu w pracy organizacyjnej. Wystąpić przeciwko "białym" nie mógł, bo przez to działałby w kierunku osłabienia walki z caratem. Chłopstwo białoruskie nie było w stanie samodzielnie walczyć na dwa fronty. Wojna domowa na tych terenach oznaczała przyśpieszenie klęski powstania. We wschodnich rejonach Białorusi chłopi bez szlachty nie zdobyli się nawet na symboliczne wystąpienie. Zrozumiał to Kalinowski, rzecznik interesów prostego ludu i dlatego szedł na kompromis z ziemiaństwem.

Możliwości walczących stron były bardzo nierówne. Siła zbrojna województwa grodzieńskiego wynosiła 1700 ludzi. Przeciwko nim wystąpiło 40000 żołnierzy jazdy i piechoty rosyjskiej. Tylko umiejętne dowództwo oraz pomoc chłopów pozwalały stawiać czoła tej miażdżącej przewadze. Powstańcze oddziały wojskowe często tworzyły się spontanicznie i były bardzo niejednolite pod względem uzbrojenia i walorów bojowych.

Klęski Sierakowskiego pod Birżami na Żmudzi (7-9 maja) i oddziału Narbutta pod Dubiczami, w których pierwszy dowódca, ciężko ranny, został ujęty, a drugi zginął śmiercią bohaterską, były początkiem końca powstania na Litwie. Wydział był osłabiony. Oskierko i Jeleński zostali aresztowani; praktycznie pozostał sam Gieysztor. Rozpoczął się okres barbarzyńskiego zngęcania się Murawjewa nad "Północno-Zachodnim krajem", którym on rządził niepodzielnie na rozkaz cara. Szlachta traciła wiarę w powodzenie walki; odsuwała się od niej, gdy rozwiały się ostatecznie nadzieje na pomoc ze strony mocarstw zachodnich. Oddziały gwałtownie zmniejszały się, kasa opustoszała, liczba członków organizacji wykruszała się z każdym dniem, więzienia zapełniały się systematycznie, porządek, odwaga i wiara - ginęły. Kontakt z oddziałami prawie nie istniał. 12 sierpnia został aresztowany Gieysztor. Po jego odejściu na czele obumierającego powstania stanął Konstanty Kalinowski. "Moskale nazywali go dyktatorem Litwy i był nim istotnie, lecz dyktatorem moralnym wśród nielicznych - co prawda zastępów patriotycznych, które nie straciły jeszcze wiary w powodzenie sprawy narodowej" - pisał B. Limanowski w książce "Historia powstania narodu polskiego 1863 i 1864" (Lwów, 1909, s.446).

Na początku 1864 roku nastąpił upadek powstania. Ginęły ostatnie oddziały. Na przełomie października i listopada Wróblewski wyprowadził za Bug powstańców Grodzieńszczyzny. W grudniu dostał się do niewoli ks. Mackiewicz. Carscy szpiedzy wyśledzili i aresztowali prawie wszystkich członków Wileńskiego Wydziału, kierującego powstaniem. 11 stycznia 1864 r. w Wilnie został aresztowany Dalewski, sekretarz Kalinowskiego. Represje stały się totalne. Coraz więcej patriotów padało z rąk kata.

Oto fragment listu, pisanego przez Polkę z Wilna do powstańca: "Dziwna rzecz, powinni byśmy już się oswoić ze śmiercią jakiegokolwiek rodzaju, a jednakże nie tak okropnie posłyszeć, że ktoś zginął na polu bitwy, niż widzieć bezbronną ofiarę przywiązaną do słupa. To oczekiwanie chwili wystrzału, a szczególnie na śmierć - to zanadto straszny widok. Rzadko kto wytrzymać go może. Jednak wszyscy idą na egzekucję. I słusznie, bo tam można się nauczyć, jak ginąć i iść na śmierć z twarzą wesołą, uśmiechniętą prawie. Oni sądzili, że bardzo nas przestraszą karą śmierci, a tu zupełnie inaczej się dzieje. Żądania ich nie otrzymały swojego skutku, bo miejsce obawy zastąpiła chęć zemsty i stokroć większa nienawiść. [...] Żołnierze sami dziwili się prowadząc Kołyszkę. Z jakim to męstwem szedł na plac śmierci. Powiadali" "chrabro szoł". Kiedy kazali mu zdjąć konfederatkę w czasie czytania dekretu, odpowiedział: "Obejdzie się!". Żołnierz zrzucił mu sam z głowy. Wówczas podjął ją, a zarazem chwycił garść błota i bluznął w oczy stojącym oficerom; poczem znowu włożył na głowę." (Rok 1863..., Wilno 1923, s. LVIII-LIX).

W pojmaniu Kalinowskiego dopomógł Murawjewowi przypadek. Aresztowany członek grupy konspiracyjnej Parfianowicz za obietnicę darowania mu życia wyznał, że Kalinowski mieszka w Wilnie pod nazwiskiem Witożeńca, w budynku byłego Uniwersytetu - "w murach świętojańskich". 9 lutego 1864 r. zostały one otoczone przez dwie roty żołnierzy i Kalinowskiego ujęto. Wraz z jego aresztem zostało przerwane centralne dowództwo resztkami organizacji i oddziałami oczekującymi w lasach sygnału do wiosennego wystąpienia. Śledztwo w jego sprawie trwało cały miesiąc i zakończyło się wyrokiem skazującym. 22 marca 1864 r. na plac Łukiski żołnierze prowadzili skazańca. Odważnie stanął twarzą do szubienicy i przyjął śmierć bez trwogi. Był to ostatni wyrok śmierci, wykonany w Wilnie.

Dla takich jak oni są słowa Cycerona: **PATRIA MIHI VITA MEA MULTO EST CARIOR - Ojczyzna jest mi o wiele droższa niż życie.**

Jerzy Waszkiewicz
Mińsk
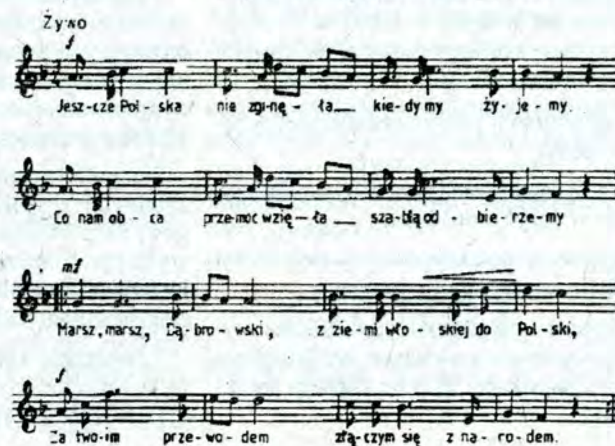

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz Dąbrowski
Z ziemi włoskiej do Polski,
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami,
Dał nam przykład Bonaparte
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz Dąbrowski...

Tekst: Józef Wybicki **Mazurek Dąbrowskiego** Melodia ludowa

САЮЗ ПАЛЯКАЎ БЕЛАРУСІ

ZWIĄZEK POLAKÓW NA BIAŁORUSI

STATUT ZPB

ROZDZIAŁ I
Przepisy ogólne

1. Związek nazywa się "Związek Polaków na Białorusi" (dalej - Związek), w skrócie ZPB.

2. Związek został zorganizowany na podstawie Ustawy ZSRR "O swobodnym rozwoju narodowym obywateli ZSRR zamieszkujących poza granicami swoich organizmów państwowych i narodowościowych lub nie mających ich na terytorium ZSRR" i działa w ramach Konstytucji BSRR i innych aktów prawnych.

3. Związek jest dobrowolną, niezależną i samodzielną organizacją (o pełnej podstawie prawnej) i działa na terytorium BSRR.

4. Działalność Związku opiera się przede wszystkim na pracy społecznej jej członków.

5. Siedzibą Zarządu Głównego Związku jest miasto Grodno (230005 Grodno, ul. Dzierżyńskiego 32).

ROZDZIAŁ II
Cele i zadania działalności Związku

6. Rozwój i wzrost poziomu kulturalnego i społecznego oraz świadomości narodowej ludności polskiej zamieszkującej terytorium BSRR. Propaganda wspólnoty historycznej losów polskiego i białoruskiego narodu, rozwój przyjaźni i współpracy między obu narodami BSRR.

7. Obrona praw obywatelskich i narodowych ludności polskiej BSRR, okazywanie pomocy w zaspokajaniu jej potrzeb.

8. Reprezentacja i obrona interesów prawnych swoich członków w organach państwowych i społecznych.

9. Wspieranie nauczania języka polskiego oraz kształcenia w języku polskim.

10. Odrodzenie i rozwój narodowej kultury polskiej na Białorusi:

utworzenie w ustalonym zgodnie z prawem Centrum Kultury Polskiej w Grodnie oraz domów kultury polskiej w innych miejscowościach;

wydawnictwo prasy periodycznej w języku polskim;

rozwój kształcenia we wszystkich jego formach w języku polskim;

wspieranie polskojęzycznej twórczości literackiej, artystycznej i ludowej;

poznanie i propaganda działalności wybitnych Polaków urodzonych na Białorusi, ich wkład w naukę, kulturę, postęp społeczeństwa;

wychowanie w duchu patriotyzmu i szacunku dla historii, propagowanie tradycji przyjaźni i współpracy narodów białoruskiego i polskiego;

rozwój stosunków kulturalnych z Rzecząpospolitą Polską oraz z organizacjami polonijnymi w innych państwach;

wszechstronne zaznajamianie mieszkańców Białorusi z życiem narodu polskiego, jego historią, nauką literaturą, sztuką i twórczością ludową;

przeciwdziałanie wszelkim przejawom szowinizmu i nacjonalizmu, komplikującymi wzajemne zrozumienie i współpracę obywateli BSRR;

11. Popularyzacja osiągnięć Polaków mieszkających na Białorusi we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

12. Aktywizacja samoświadomości (postawy) obywatelskiej ludności polskiej BSRR w życiu społeczno-politycznym i ekonomicznym kraju w celu wzmocnienia porządku prawnego państwa i przestrzegania Deklaracji Praw Człowieka.

13. Związek dąży do swoich celów drogą:

uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym Republiki;

współpracy z organami władzy i administracji państwowej, postępowymi ruchami społeczno-politycznymi i organizacjami społecznymi;

wyłaniania (wysuwania) swoich kandydatów na deputowanych do Związkowych Republikańskich i lokalnych Rad Delegatów Ludowych;

wnoszenia (wysuwania) odezw (apeli) i propozycji do republikańskich organów państwowych (Rada Najwyższa, Rada Ministrów, komisje i komitety, ministerstwa i resorty), dotyczących zagadnień wolności konstytucyjnej, praw i obowiązków obywateli BSRR narodowości polskiej;

wnoszenia propozycji projektów aktów ustawodawczych Związku SRR i BSRR dotyczących polskiej mniejszości narodowej;

okazywania pomocy (występowanie) w obronie praw i swobód obywatelskich Polaków;

skierowania do lokalnych Rad i ich komitetów wykonawczych swoich upełnomocnionych przedstawicieli w celu uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących interesów narodowych obywateli BSRR narodowości polskiej;

organizowaniu akcji obywatelskich zgodnych z porządkiem prawnym: mitingów, manifestacji, festiwali i innych masowych przedsięwzięć kulturalnych, akcji miłosierdzia, działalności dobroczynnej (filantropijnej, charytatywnej);

tworzenia klubów narodowych, rozwoju twórczości ludowej we wszystkich jej przejawach: kół zainteresowań, chórów, zespołów muzycznych i tanecznych, grup teatralnych, organizacji wystaw, wieczorów autorskich, koncertów, przedstawień, zawodów sportowych, pokazów filmów i innych form działalności kulturalnej;

tworzenia bibliotek, czytelni, grup kulturalno-oświatowych, kursów języka polskiego, historii i kultury;

współdziałania ze środkami masowego przekazu we właściwym naświetlaniu wydarzeń życia narodowego;

utrzymywania stosunków z organizacjami, związkami i towarzystwami Polaków w Rzeczpospolitej Polskiej i w innych krajach;

zawarcia z organami państwowymi i organizacjami społecznymi Rzeczpospolitej Polskiej umów (porozumień, układów) o szkoleniu kadr, kształceniu w wyższych uczelniach, wymianie turystycznej;

wymiany delegatów i specjalistów z pokrewnymi organizacjami i instytucjami w BSRR i poza jej granicami;

uczestnictwa w międzynarodowych spotkaniach, konferencjach, forach;

prowadzenia działalności gospodarczo-produkcyjnej zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem ZSRR i BSRR, a także Statutem Związku. Działalność gospodarcza Związku opiera się na całkowitym rozrachunku ekonomicznym.

Podległe struktury Związku - oddziały rejonowe, miejskie i obwodowe prowadzą działalność gospodarczo-produkcyjną zgodnie z obowiązującym prawem, tworzą przedsiębiorstwa i organizacje będące na własnym rozrachunku gospodarczym w celu wykonywania zadań statutowych.

ROZDZIAŁ III
Status prawny członków ZPB

14. Członkiem Związku może być każdy obywatel BSRR posiadający ukończone 16 lat, który uznaje jego Statut i chce uczestniczyć w realizacji jego celów i zadań.

Członkami zbiorowymi ZPB pozostają regionalne polskie towarzystwa kulturalno-oświatowe BSRR, które wstąpiły decyzją ich organów wyborczych do ZPB. Ci członkowie ZPB działają w nim na prawach oddziałów.

15. Przyjęcie w poczet członków Związku dokonuje się poprzez złożenie pisemnego oświadczenia przez obywatela do odpowiedniej podległej jednostki (struktury) Związku i następnie zatwierdzenie przez zarząd.

16. Tytuł Członka Honorowego nadawany jest najbardziej zasłużonym dla Związku osobom. Nadania tytułu dokonuje Zarząd Główny Związku. Członek Honorowy posiada wszystkie prawa członkowskie.

Wpisanie na Członka Honorowego przeprowadza się za jego zgodą i jest formą wyrażenia wdzięczności osobom popierającym działalność Związku niezależnie od ich obywatelstwa, narodowości i miejsca zamieszkania.

17. Członek Związku posiada prawo wybierania i bycia wybranym do wszystkich organów Związku (od 18 lat);

zgodnie z decyzją Zarządu Głównego reprezentować Związek w innych organizacjach społecznych, instytucjach i organach w środkach masowego przekazu.

18. Członek Związku zobowiązany jest:

aktywnie uczestniczyć w realizacji ustawowych celów i zadań Związku;

do przestrzegania Statutu i innych oficjalnych dokumentów Związku;

regularnie opłacać składki członkowskie.

19. Członkiem Związku przestaje się być w drodze:

dobrowolnego wyjścia ze Związku;

skreślenia z listy członków po przedstawieniu Komisji Statutowej Związku przez zarząd terenowy oddziału lub Zarząd Główny przypadków działalności przynoszących szkodę Związkowi lub przez systematyczne nieprzestrzeganie jego ustawowych wymogów.

Uchwała właściwego (odpowiedniego) zarządu może być rozpatrzona przez Zarząd Główny po złożeniu podania przez skreślonego w ciągu miesiąca od dnia skreślenia.

ROZDZIAŁ IV
Struktura ZPB

20. Podstawową jednostką strukturalną Związku jest Koło powoływane (zakładane) w zakładzie pracy, w miejscu zamieszkania, wsiach, w miastach, rejonach w składzie 3 i więcej osób. Powstające Koła rejestrowane są we właściwych (odpowiednich) oddziałach rejonowych i miejskich Związku.

Działalnością Koła kieruje prezes wybierany przez ogólne (walne) zebranie.

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze przeprowadza się raz w roku; żeby było prawomocne konieczna jest obecność dwóch trzecich członków koła. Trzy lub więcej kół w jednym miejscu zamieszkania może łączyć się w Oddział.

Ciąg dalszy na stronie 5

STATUT ZPB

Ciąg dalszy ze str. 4

21. Podstawową jednostką, która podlega bezpośrednio Związkowi, jest Oddział Obwodowy (Wojewódzki). Jest on tworzony zgodnie z podziałem administracyjno-terytorialnym BSRR. W siedzibach rejonów i miastach tworzone są oddziały rejonowe (powiatowe) i miejskie. Oddziały obwodowe, rejonowe i miejskie są osobami prawnymi, prowadzą samodzielną działalność, mogą posiadać własne konto bankowe (oddziały obwodowe mogą również posiadać konto w Banku Głównym ZSRR, tj. - Wnieszekonombank ZSRR), prasę i ponoszą odpowiedzialność materialną w zakresie zawartych umów i porozumień (układów).

Oddziały rejestrowane są przez Zarząd Główny ZPB.

22. Zarząd i prezesa oddziałów obwodowych wybiera konferencja delegatów oddziałów miejskich i rejonowych; natomiast struktury rejonowe i miejskie - właściwe (odpowiednie) konferencje delegatów. Zebrania sprawozdawczo-wyborcze przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata.

Prezesi oddziałów obwodowych stają się zastępcami prezesa Zarządu Głównego z urzędu.

23. Koła i oddziały nie są osobą prawną, podlegają oddziałom rejonowym i miejskim.

24. Organami administracji (władzy) Związku są:

Zjazd Delegatów,

Zarząd Główny.

25. Zjazd Delegatów zwoływany jest nie rzadziej niż raz na trzy lata decyzją Zarządu Głównego.

Zjazd Nadzwyczajny może być zwoływany na żądanie jednej trzeciej członków Związku,jak również na podstawie decyzji Zarządu Głównego na propozycję Komisji Rewizyjnej lub Statutowej.

26. Zjazd Delegatów:

- wysłuchuje i zatwierdza sprawozdanie Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej;

- rozpatruje i zatwierdza program działalności Związku;

- wprowadza zmiany i uzupełnienia do Statutu ZPB większością dwóch trzecich głosów delegatów zjazdu. Zmiany i uzupełnienia Statutu rejestrowane są zgodnie z ustalonym trybem;

- wybiera w głosowaniu tajnym lub jawnym prezesa i Zarząd Główny Związku, Komisję Rewizyjną i Komisję Statutową. Prezesa wybiera się według zasady większością ponad 50 procent głosów obecnych delegatów;

- na propozycję prezesa Związku i po uprzednim uzgodnieniu z przedstawicielami delegacji obwodowych - wybiera członków Zarządu Głównego w składzie 10-30 osób i sekretarza odpowiedzialnego;

- zatwierdza podstawowe kierunki działalności statutowej i organizacyjnej Związku;

- zatwierdza regulamin wyborów kierownictwa Związku i zasady działalności Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Komisji Statutowej.

27. Zjazd Delegatów jest prawomocny przy obecności nie mniej niż dwóch trzecich liczby wybranych delegatów.

28. Zarząd Główny Związku:

kieruje działalnością Związku między zjazdami;

wstrzymuje działalność niezgodną ze Statutem i ogłasza zwołanie Zjazdu;

dokonuje kontroli i ponosi odpowiedzialność za majątek Związku;

wybiera Prezydium Zarządu w składzie 10-15 osób dla zarządzania majątkiem i rozpatrzenia spraw bieżących, jak również do zatwierdzenia kosztorysu budżetowego. Posiedzenia Prezydium odbywają się w miarę konieczności, jednak nie rzadziej niż raz w miesiącu;

tworzy komisje robocze dla różnych dziedzin działalności;

reprezentuje Związek i działa w jego imieniu;

realizuje uchwały Zjazdu i konkretyzuje zadania w podstawowych kierunkach działania, uchwalonych przez Zjazd;

referuje na Zjeździe sprawozdanie o działalności Związku;

zatwierdza plany działalności Związku;

wyznacza redaktora naczelnego i skład kolegium redakcyjnego organu prasowego ZPB.

29. Działalność statutowa Związku dotycząca ważnych dziedzin jego działalności, jak również stosunków służbowych w sprawie kontaktów zagranicznych powinna być realizowana tylko za wiedzą i zgodą Zarządu Głównego Związku.

Zarząd Główny nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania cywilno-prawne oddziałów, a oddziały nie ponoszą odpowiedzialności cywilno-prawnej za zobowiązania Zarządu Głównego.

30. Posiedzenia Zarządu Głównego Związku odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

31. Komisja Rewizyjna składa się z 5-ciu członków, kontroluje działalność finansową i gospodarczą Związku, podporządkowuje się i podlega kontroli (nadzorowi) Zjazdu Delegatów.

32. Komisja Statutowa składa się z 5-ciu członków i rozpatruje spory wynikające z naruszenia Statutu przez członków Związku.

ROZDZIAŁ V

Mienie (majątek) i działalność finansowa

33. Związek i jego oddziały obwodowe, rejonowe i miejskie są osobą prawną i posiadają własną prasę. Związek posiada własny majątek i środki finansowe w banku - w rublach radzieckich i walucie obcej.

34. Na majątek (mienie) Związku składają się:

coroczne składki członkowskie w kwocie ustalonej na głównym zebraniu członków, 60 proc. opłat (składek) pozostaje w oddziałach miejscowych, 20 proc. - odprowadza się do oddziałów obwodowych i 20 proc. - do Zarządu Głównego. Decyzją członków wysokość składki może być zmieniona;

potrącenia (wpływy) z działalności gospodarczej i innych działań (czynności) Związku. Oddziały terenowe pozostawiają 70 proc. dochodów, 30 proc. przelewają do oddziałów obwodowych. Oddziały obwodowe 15 proc. swoich dochodów przelewają do Zarządu Głównego;

dary, dobrowolne wpłaty, ofiarowania i darowizny z Rzeczpospolitej Polskiej i innych państw, od osób polskiego pochodzenia i innych osób prywatnych, organizacji i towarzystw Polaków za granicą.

35. Zobowiązania majątkowe Związku na podstawie decyzji (uchwały) Zarządu Głównego podpisują: prezes Zarządu Głównego, jeden z jego zastępców lub sekretarz odpowiedzialny, jak również główny księgowy. Kandydaturę głównego księgowego zatwierdza Zarząd Główny.

ROZDZIAŁ VI

Symbol Związku

36. Związek Polaków na Białorusi posiada własny sztandar, emblemat i proporzec, zatwierdzone zgodnie z obowiązującym prawem.

ROZDZIAŁ VII

Likwidacja Związku

37. Decyzję o likwidacji ZPB podejmuje się na Zjeździe większości czterech piątych głosów delegatów Zjazdu, lub zgodnie z obowiązującym prawem.

TRUDNA DROGA

Mija już rok, jak na Oszmiańszczyźnie działa Związek Polaków. Kiedy zebrałem kilka osób z inicjatywą i powiodła się próba zorganizowania zebrania założycielskiego, miałem nadzieję, że prędko posunie się do przodu sprawa odrodzenia narodowego. Po roku uświadomiłem sobie, że przed nami stoi wysoka ściana opru ze strony struktur rządzących, a także tych ludzi, którzy uważają Polaków za swych "wrogów".

Pomimo niejednokrotnych oświadczeń o tym, że chcemy współpracować z Białorusinami w dziedzinie odrodzenia narodowego, nauki i kultury, natykamy się na obojętność i nieufność ze strony inteligencji białoruskiej i władz oświatowych. Zapraszaliśmy na zebranie założycielskie przewodniczących wydziałów rejonowych oświaty i kultury. Niestety, nie zaszczycili nas swoją obecnością.

Do dnia dzisiejszego nie rozwiązano problemu dotyczącego otwarcia pierwszej klasy polskiej. Struktury rządzące w oświacie, zamiast uczynić coś w tej sprawie, albo milczą, albo wręcz oświadczają, że nie ma Polaków w rejonie oszmiańskim, a są tylko katolicy, którzy uważają siebie za Polaków. A więc - ich zdaniem - rozmowa o polskim szkolnictwie odpada sama przez się. W niektórych wypadkach, dzięki ofiarności Polaków wśród nauczycieli, utworzyły się spontaniczne grupki dzieci chętnych do nauki języka polskiego.

Natomiast otwarcie pierwszej klasy z polskim językiem nauczania tkwi nadal na martwym punkcie, ponieważ osoby rządzące szkolnictwem i wywodzące się z byłego "partaktywu" widzą zagrożenie dla swojej niepodzielnej władzy i tej "ideowej trucizny", którą dotychczas nie zaprzestali kaleczyć dzieci. Na własne oczy widziałem jak szkolne ściany są zawieszane tą "nagladnoj agitacjej".

Kiedy niejednokrotnie w ciągu roku wzywaliśmy rodziców do składania podań do szkół, zawierających prośbę o nauczanie języka polskiego, dotychczas dało to znikome rezultaty przede wszystkim z powodu wielkiej mankurtyzacji obywateli polskiego pochodzenia. Jeśli nawet podania przynoszono do szkół, nie były one przyjmowne. Następował zazwyczaj taki oto monolog: - U was podanie o nauczanie po polsku? To dobrze, ale... Niestety, nie mogę w tym nic pomóc, bo to tylko jedno podanie. Nie możemy dawać nauczyciela na jedno dziecko...

Interesant chował papierek do kieszeni i odchodził z kwitkiem. Nikt nie zdoła wyjaśnić ile takich "pojedyńczych" podań było w rzeczywistości.

Aby wyjść z impasu w sierpniu ubiegłego roku zorganizowaliśmy zebranie w Związku Polaków, podkreślając szczególnie temat szkolnictwa. Zebraliśmy około stu podań od rodziców, chętnych by ich dzieci uczyły się języka polskiego. Gdy nasz zarząd przedstawił te dokumenty dyrektorom szkół, spotkał się z odmową ich przyjęcia pod zarzutem, że zostały przez nas sfałszowane(?!)

Nadal mamy problemy z pomieszczeniem dla zarządu. Wcześniej wydzielono nam maleńki pokoik w "domu sowietów" na szóstym piętrze (3 x 6 m)). Płacimy za niego wysoki czynsz, jest niewygodny dla osób w podeszłym wieku (wieczorami winda nie pracuje). Ostatnio przydzielono nam maleńki domek przy ul. Sowieckiej, zajmowany przedtem przez milicję. Jednakże przekazano go nam w stanie zdemolowanym, co wymownie świadczy o poziomie kultury u "straży poriadka". Dlatego powstało wiele problemów z urządzeniem tego lokalu.

Wincenty Kowzan
Oszmiany

KARTKI z historii Polski

Minister Spraw Zagranicznych - Józef Beck kontynuował politykę równowagi w stosunkach z Moskwą i Berlinem. Jednakże ustępliwość mocarstw zachodnich wobec żądań Niemiec naruszała równowagę ogólnoeuropejską. Szczytem tej polityki było Monachium, poświęcające interesy Czechosłowacji na rzecz złudnego pokoju (1938).

Na początku 1939 r. dyplomacja niemiecka wysunęła żądania wobec Polski: włączenia Gdańska do Rzeszy, przeprowadzenia eksterytorialnej autostrady przez Pomorze; zaproponowała ponadto udział Polski w pakcie antyradzieckim. U nas oceniono, że uległość musiałaby doprowadzić do utraty niepodległości.

Po raz pierwszy w swej ekspansji hitlerowskie Niemcy napotkały na opór. Nastąpiła też zmiana polityki Wielkiej Brytanii. W kwietniu udzieliła ona Polsce gwarancji niepodległości. Potwierdziła je Francja. Pomocy udzielił wtedy Niemcom Związek Radziecki, wyprowadzając je z izolacji.

Związek Radziecki prowadził równolegle rokowania z Niemcami oraz Anglią i Francją. Obiecywał pomoc przeciw Niemcom pod warunkiem zgody Polski na wejście Armii Czerwonej na jej terytorium. Nasz rząd odrzucił ten warunek. Czym byłoby wkroczenie tej armii do Polski ukazuje los Litwy, Łotwy i Estonii w 1940 r. W tej sytuacji pewniejsze korzyści mógł przynieść Stalinowi sojusz z Niemcami.

23 sierpnia 1939 r. zawarty został pakt Ribbentrop-Mołotow. Jego tajna klauzula wyznaczała granice wzajemnych wpływów (czyli ekspansji) obu państw, w tym granicę nowego rozbioru Polski. 1 września 1939 r. Niemcy, bez wypowiedzenia wojny, zaatakowały Polskę.

Zaledwie dwadzieścia lat trwał niepodległy byt Polski. Państwo, odzyskane dzięki walce kilku pokoleń, było dla nas wartością ogromną. Największym osiągnięciem było scalenie w jedności organizm państwowy obszarów byłych trzech zaborów, a także wprowadzenie nowoczesnego ustawodawstwa. Sukcesem była też budowa Gdyni oraz Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Wielkim sukcesem Polski międzywojennej był rozkwit jej kultury. W dziedzinie literatury nagrodę Nobla otrzymał w 1924 r. Stanisław Reymont. Prekursorskie w skali światowej dzieła stworzyli Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy), Brunon Schulz i Witold Gombrowicz. Nastąpił rozwój malarstwa, architektury, filmu - ze znakomitymi dziełami Józefa Lejtesa.

W nauce największym osiągnięciem było powstanie lwowskiej i warszawskiej szkoły matematycznej ze Stefanem Banachem, Wacławem Sierpińskim, Kazimierzem Kuratowskim i Hugo Steinhausem. W naukach humanistycznych rozwijały się historia, archeologia, socjologia; powstały szkoły takich uczonych jak: Józef Kostrzewski, Marceli Hondelsman, Stefan Czarnowski, Florian Znaniecki.

MICHAŁ TYMOWSKI

CDN

Pragną nawiązać kontakty

Pragniemy nawiązać korespondencję z rodziną z Białorusi. Z mężem jesteśmy w wieku 54 i 50 lat. Mamy dwoje dzieci: syna w wieku 24 lat, który już założył rodzinę i córkę w wieku 15 lat, uczennicę liceum. Znamy trochę język rosyjski. Prosimy pisać na adres:

Elżbieta Gruszczyńska
ul. Architektów 4A/3
81-736 Sopot, Polska

Oboje z żoną mamy po 32 lata i troje dzieci. Pragniemy poznać i zaprzyjaźnić się z rodziną pochodzenia polskiego, zamieszkałą na Białorusi.

Marek Dąbrowski
84-240 Reda
ul. Jaśminowa 11, Polska

Chcę nawiązać korespondencję z rówieśnikami. Mam 15 lat.

Agnieszka Grot
ul. Stoczniowców 11/8
84-240 Rumia, Polska

Nazywam się Ania. Mam 15 lat, chodzę do I klasy Liceum Ekonomicznego w Gdyni. Uczę się języków rosyjskiego i angielskiego. Interesuje mnie muzyka, lubię czytać książki. Pragnę korespondować z polską młodzieżą mieszkającą na Wschodzie.

Anna Nowicka
ul. Oficerska 14A
81-548 Gdynia, Polska

Bardzo chętnie nawiążę korespondencję z osobą polskiego pochodzenia, należącą do ZPB. Znam również język rosyjski.

Józef Dopke
ul. Jedności Narodu 12/4
83-110 Tczew, Polska

Nazywam się Grzegorz, mam 19 lat, rudawe włosy, 176 cm wzrostu, oczy niebieskie; jestem kawalerem. Zacząłem prowadzić własny interes. Poza tym jestem członkiem Kościerskiego Klubu Motorowego "OKTAN". Bardzo cieszę się z życia.

Z niecierpliwością czekam na list od Ciebie.

Mój adres: **Grzegorz Mateja**
ul. A. Abrahama 27
83-400 Kościerzyna
woj. gdańskie, Polska

Polska szkoła

Szanowna Redakcjo!

Prenumeruję i czytam zawsze Wasze pismo. W jednym z numerów z 1992 roku był zamieszczony artykuł prof. dr hab. Jana Malanowskiego "Szkoła na Północnej". Właśnie w tej placówce od 1946 do 1950 roku uczyłem się z kolegami. Do 1948 roku była to grodzieńska średnia polska szkoła nr 2, w której ukończyłem piątą, szóstą i część siódmej klasy.

W tymże roku szkoła polska została zamknięta i na jej bazie otwarto rosyjską pod tym samym numerem. Znam wielu, którzy uczyli się w dwójce w tamtych czasach. Niektórzy z nich żyją i pracują teraz w Grodnie, w obwodzie grodzieńskim i innych miejscowościach na Białorusi.

Zgadzam się z propozycją prof. Jana Malanowskiego zwołania zjazdu byłych uczniów szkoły polskiej z ulicy Północnej. W jaki sposób to zrobić i organizować? To zadanie należy realizować za pośrednictwem Związku Polaków na Białorusi. Jestem pewny, że uczestnicy zjazdu poparliby starania Związku Polaków na Białorusi, by placówka przy ulicy Północnej znów stała się polską szkołą.

Z poważaniem

Józef Waliszewski
Grodno

Od redakcji: Apelujemy do byłych uczniów polskiej szkoły nr 2 w Grodnie o wypowiedzenie się na łamach "Głosu" w sprawie poruszonej przez pana J. Waliszewskiego.

Zaświeciło nam słońce

W dzieciństwie byliśmy szczęśliwi, co niedziela w święta chodziliśmy do kościoła, na Boże Narodzenie kolędowaliśmy pod oknami sąsiadów, ubierając się kolorowo i nosząc gwiazdę lub szopkę. Życie przebiegało wesoło i beztrosko. Lecz trwało to bardzo krótko. Czarna chmura zasłoniła nam słońce - wybuchła wojna. Zaczęły się represje, wielu naszych rodaków wywieziono na Syberię, lub zamordowano w zaściankach KGB.

Mój ojciec był również represjonowany. Przeżył dwie niewole: w Niemczech i Rosji. Po powrocie powiedział nam: "Nigdzie nie daje się chleba za darmo, więc trzymajcie się własnego kawałka ziemi". Te słowa stały się dla nas hasłem na całe życie. W tym czasie chciano odebrać nam wiarę, niszczono nasz naród, naszą świadomość, rujnowano świątynie, lecz w głębi duszy wierzyliśmy, że nadejdzie chwila, kiedy życie nasze zostanie naprawione.

Dużo pomógł nam w tym ksiądz Stanisław Gawlik, którego przysłano do Przywałek z Polski. Dzięki jego staraniom zaczęła się odbudowa kościoła w Jeziorach. Mieliśmy dużo problemów; brakowało nam pieniędzy, materiałów, ludzi. Dzięki pomocy Pana Boga i naszej wytrwałości zdołaliśmy odbudować nasz kościół. Dlatego chciałbym - w imieniu swoich rodaków - serdecznie podziękować księdzu Stanisławowi Gawlikowi oraz wszystkim wiernym, którzy przyczynili się do naszej pracy za pomoc w odbudowie kościoła w Jeziorach.

P. Sielicki
Żydomla

Ojciec Stanisław z parafianami - przed szopką

Wierszyk dla dzieci
ŚMIESZKA

W kamienicy naszej mieszka
roześmiana panna Śmieszka.
Kiedy rano dzwoni budzik,
Śmieszka się ze śmiechem budzi.
Podzwaniając śmiechem cienkim,
biegnie z mydłem do łazienki.

Tam się pluszcze,
tam się śmieje,
gdy się woda
z kranu leje.
A za Śmieszką
zaraz z rana
musi się
roześmiać mama.
I sąsiadka, gdy przez ścianę
słyszy głosy roześmiane.

Potem pies - choć trudno wierzyć
- też w uśmiechu zęby szczerzy.
Tak ze Śmieszką
w każdy ranek
cały dom
jest roześmiany!

Danuta Gellnerowa

2 lutego
- Święto Ofiarowania Pańskiego (Matki Bożej Gromnicznej)

ŚWIATŁOŚĆ ŚWIATA

Czterdziestego dnia po Bożym Narodzeniu miało miejsce Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni. Według przepisów prawa Mojżeszowego każdy pierworodny chłopiec należał do Boga. Dlatego rodzice mieli obowiązek przedstawić go Bogu w kościele i wykupić, składając odpowiednią ofiarę. Ponadto matka składała ofiarę oczyszczenia.

Najświętsza rodzina poddała się tym przepisom i przyniosła Jezusa do świątyni. W ten sposób Mesjasz został nazwany przez Symeona "światłem" do oświecenia pogan. Słowa te dały początek obrzędowi poświęcenia świec i uroczystej procesji ku czci Chrystusa - światłości świata. Stał się nią poprzez swoją Ewangelię.

Jako święto dzień Ofiarowania Pańskiego jest obchodzony w Kościele bardzo uroczyście od IX wieku. W połowie VII wieku zostaje ono wprowadzone na Zachodzie i bywa nazywane "dzień św. Symeona". W Rzymie w tym dniu odbywała się najstarsza maryjna procesja, której uczestnicy nieśli zapalone świece.

W Polsce poświęcenie świec dało nazwę dzisiejszemu świętu - Matki Bożej Gromnicznej - które przyjęte zostało powszechnie wśród ludu. Świeca, poświęcona 2 lutego, miała być obroną przeciw piorunom i wilkom. Kościół, posługując się symboliką ziemskiego światła, w ten sposób zwraca naszą uwagę na światło duchowe, którym jest Jezus.

Po raz pierwszy przy chrzcie daje się w ręce rodziców zapaloną świecę; później podaje nam ją przy pierwszej Komunii świętej, przy zawieraniu małżeństwa i wtedy, kiedy już żegnamy ten świat. Wszystko to jest ustawicznym przypominaniem człowiekowi odkupionemu, że Chrystus stał się dla niego prawdziwym światłem, w którego blaskach trzeba chodzić przez całe życie.

Siostra Mirosława

Pozdrowienia

Święta Bożego Narodzenia i Nowego Roku spędziłem w Polsce, w Warszawie. Zaproszono mnie, jako przewodniczącego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów ZPB. Podczas wielu spotkań usłyszałem dużo serdecznych, ciepłych słów pod adresem polskich kombatantów na Białorusi.

Dlatego chciałbym - w imieniu Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kraju - Federacji Światowej, Krajowego Związku Byłych Żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Wszechświatowego Związku AK, prezesa "Wspólnoty Polskiej" - Andrzeja Stelmachowskiego oraz własnym - serdecznie pozdrowić wszystkich polskich kombatantów na Białorusi, życzyć im zdrowia i pomyślności na długie lata.

por. Apoloniusz Woliński

1, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

16.25. Тэлебачанне — школе. Музыка и спевы. 5-ы клас. 16.55. Праграма перадач. 17.00. Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. 17.30. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 17.40. Тэледыялог. (Гр.). 18.10. Веснік гарсавета. (Гр.). 18.30. Навіны Бі-Бі-Сі. 19.00. Абласныя навіны (Брэст). 19.10. Кватэра ва уласнасць. Што стрымлівае прыватызацыю жылля? 19.45. «Рынак і эканоміка». Міжгаліновае ВА «Маналіт». (Гр.). 20.10, 23.25. Творчае абъяднанне «Мэта». 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.30. Спартыўны тэлекур 'ер. 21.55. «Беларусьфільм» прадстаўляе: «У профіль і анфас». 23.10. НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Посмотри, послушай. 8.40. Премьера художественного фильма «Спираль». 1-я серия. 10.00. Марафон-15. 10.50. Премьера мультфильма. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.15. «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 5-я серия. 15.40. Ассоциация детского телевидения. «Пес и Кот». 16.10. Звездный час. 16.50. Технодром. 17.30. Гол. 17.45. НЭП. 18.15. Хоккей. Кубок Лиги. «Крылья Советов» — «Динамо» (Москва). 2-й и 3-й периоды. В перерыве «Спокойной ночи, малыши!». 20.40. «Спираль». 1-я серия. 22.00. Новая студия представляет: «Пресс-клуб». В перерыве — Новости. 00.40. Пресс-экспресс. 00.50. «Плыви, кораблик». Художественный фильм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55, 11.00, 15.00. 19.25. Телемарафон. 10.45. Утренний концерт. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. «Не может быть». Художественный фильм. 18.20. Бизнес в Росоии. 18.45. Праздник каждый день. 21.00. Момент истины. На вопросы Андрея Караулова отвечает С. Б. Станкевич. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Программа «ЭКС». 22.40. На сессии ВС Российской Федерации. 22.55. Музыка крупным планом.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.05. «Династия». Серия 174. 12.00. Школа для родителей. 12.20. Дети это любят. 12.30. Тележурнал. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Французский язык. Урок 17. 13.45. Фильм на французском языке. 14.10. Язык глухонемых. Урок 3. 14.15. Немецкий язык. Урок 21. 14.45. Фильм на немецком языке. 15.15. Итальянский язык. Урок 21. 15.30. Английский язык. Урок 21. 16.00. «Альф». Сериал пр-ва США. 16.30. Презентация. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для подростков. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Альф». Сериал пр-ва США. 18.50. Антенна. 19.10. Сатирическая программа. 19.20. Рапорт. 19.45. Тележурнал. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. Телетеатр. 22.10. Публицистическая программа. 22.40. Документальный фильм. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Таинственное золото города». Мультсериал. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Хобби. 11.00. Английский язык. Урок 47. 11.30. Развлекательная программа. 12.00. Повторение по пожеланиям. 17.25. Приветствие. 17.30. Панорама. 17.40. Спорт. 17.55. «Таинственное золото города». Мультсериал. 18.20. Обзор кинохроник. 18.50. Польская кинохроника. 19.00 Местная программа. 19.30. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. «Спасем планету». Документальный фильм. 21.00. «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. 21.30. Автожурнал. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.40. Без обезболивания. 23.05. «Регина — путь к успеху». Серия 2. 00.20. Документальный фильм. 01.00. Панорама.

2, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. Фільм-канцэрт. 9.00. Тэлебачанне — школе. Музыка і спевы. 5-клас. 9.30. «Беларусьфільм» прадстаўляе: «У профіль і анфас». 10.45. З музыкай на вы. 11.30. «Чарнахвостая чайка». Кінанарыс. 11.45. «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». 13.30. Навіны. 13.40. «У пячорскія альпы». Кінанарыс. 13.55. «На зыходзе ночы». Мастацкі фільм. (1-я і 2-я серыі). 16.10. Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. 16.50. Для дзяцей. «Прыгоды драўлянага рыцара». Тэлеспектакль. 18.00. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.10. Прэм 'еры кіно. 19.00. Абласныя навіны (Віцебск). 19.10. Эканамічная хваля. 20.15. «Я помню вальса гук чароўны»... 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.30. «Мачаха». Мастацкі фільм. 22.20. НІКа. 22.35. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа; Відэасалон. Рэклама. «Вар 'яты на стадыёне». Мастацкі фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. «Утро». 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Гол. 8.35. Премьера художественного фильма «Спираль». 2-я серия. 10.00. В мире животных (с сурдопереводом). 10.50. Пресс-экспресс. 11.20. «Плыви, кораблик». Художественный фильм. 12.30, 15.15. Мультфильм. 12.45. «Долгие версты войны». Художественный фильм. 1-я серия. 14.25. Деловой вестник. 14.40. Мир денег Адама Смита. 15.10. Блокнот. 15.30. «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 6-я серия. 15.55. Таланты и поклонники. 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... 17.50. И.—С. Бах. Концерт. 18.05. Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». 18.55. Тема. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. «Спираль». 2-я серия. 22.10. Песня-93. В перерыве — Новости. 23.40. Кино до востребования. 00.20. Пресс-экспресс. 00.30. «Собака Баскервилей». Художественный фильм из серии «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». 1-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Момент истины. 8.50. Досуг. 9.05. Золотая шпора. 9.35. «Снег — судьба моя». Док. фильм. 7-я серия. 10.30. Наш сад. 11.00. «Иможен». (Франция). Художественный телефильм. 6-я серия. 12.25. Новый набор в бизнесс-школу. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. По страницам «Вечернего салона». 15.00. Телебиржа. 15.30. Там-там новости. 15.45. Студия «Рост». 16.15. Трансосэфир. Сотвори добро. 17.00. Сказки для взрослых. 17.30. Хранители истины. 18.00. Парламентский вестник. 18.15. Последние письма. Документальный фильм. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 126-я серия. 20.15. Антреприза. 21.00. Альбуцид. 21.30. Прощание Славянки. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Антракт. 22.40. На сессии ВС Российской Федерации. 22.45. Опера Д. Верди. «Дон Карлос».

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши. 12.00. Рынок труда. 12.15. Приятное с полезным. 12.40. Кулинарная программа. 12.45. Клуб одиноких сердец. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Мир химии. 14.15. Кухня. 14.30. «Атмосфера». Документальный сериал. 14.45. Рисуй с нами. 14.55. Новости науки и техники. 15.05. Наша Балтика. 15.20. Телекомпьютер. 15.40. Что, как, зачем? 15.50. «Дом». Сериал пр-ва США. 16.20. Мы в космосе. 16.35. Джойстик. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. 18.50. Искусство. 19.15. Военно-документальная программа. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 20.55. 7 минут для министра труда. 21.10. Художественный фильм. 22.40. Письма о хозяйстве. 23.10. Журнал развлекательной музыки. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Приключения Гулливера». Мультсериал. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.00. Итальянский язык. Урок 16. 11.15. Английский язык в науке и технике. 11.30. Французский язык. Урок 13. 12.00. Спортивная студия. 17.25. Приветствие. 17.30. Панорама. 17.40. Из краковского архива. 17.55. «Приключения Гулливера». Мультсериал. 18.20. Отчизна. 18.40. Моя вера. 19.00. Местная программа. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 19.55. Евровидение. 20.00. Программа, посвященная любительскому кино. 21.00. Репортеры представляют. 21.30. Тележурнал. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. Телетурнир. 23.15. Киноклуб «Двойки». 01.20. Панорама.

3, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. Фільм-канцэрт. 9.00. Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. 9.35. «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». 10.25. Дакументальны фільм. 10.50. Відэасалон. «Варьяты на стадыёне». 13.30. Навіны. 13.40. «Лятучая мыш». Мастацкі фільм. 1-я и 2-я серыі. 17.00. Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. 18.00. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.10. «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны. (Гомель). 19.10. Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» падстаўляе... 19.55. Здароўе. 20.30. ТА «Рэха». 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». Мастацкі фільм. 22.25. НІКа. 22.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Чэмпіянат Міжнародный прафесійнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Спартак» (Санкт-Пецярбург).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.25. Концерт. 8.55. Премьера художественного фильма «Спираль». 3-я серия. 10.15. Ассоциация детского телевидения. «Пес и Кот». 10.45. Пресс-экспресс. 11.10. Домосед. 11.20. «Копилка». Художественный фильм. 1-я серия. 12.30, 15.15, 16.15, 17.50. Мультфильмы. 12.50. «Долгие версты войны». Художественный фильм. 2-я серия. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.30. «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 7-я серия. 15.55. Между нами, девочками. 16.45. Технодром. 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... 18.00. Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». 18.50. Миниатюра. 19.00. Черта с два. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Художественный фильм «Спираль». 3-я серия. 22.00. «Иосиф Кобзон в кругу друзей, коллег и зрителей». Музыкальная программа. В перерыве — Новости. 23.50. «Абрамцево, Савва Мамонтов». Документальный фильм. 00.40. Пресс-экспресс. 00.50. «Собака Баскервилей». Художественный фильм. 2-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Альбуцид. 8.25. Прощание «Славянки». 8.50. Неопалимая купина. 9.20. Устами младенца. 9.50. Сказки для взрослых. 10.20. Хранители истины. 11.00. «Закат». Художественный фильм 12.25. Досуг. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. «Пани Мария». Художественный фильм. 15.00. Сигнал. 15.15. Там-там новости. 15.30. Студия «Рост». 16.00. Трансросэфир. 16.45. Христианская программа. 17.15. Очень современная сказка или Как Иванушка-дурачок со Змеем боролся. 18.15. Российский бизнесмен-92. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера художественного фильма «Санта-Барбара». 127-я серия. 20.15. Сам себе режиссер. 20.45. Антракт. 21.00. Студия «Нота бене». 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Программа «ЭКС». 22.40. На сессии ВС Российской Федерации.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. Художественный фильм. 12.25. Документальный фильм. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Программа для детей. 14.00. Искусство западного мира. 14.30. Поэтическая программа. 15.00. Под обстрелом. 15.25. Телетеатр. 16.30. Школы в Европе. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «В записках сумасшедшего». Сериал пр-ва США. 19.15. Здоровье. 19.35. Лаборатория. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. Спортивная студия. 23.00. Польша в парламенте. 23.30. Концерт. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. «Главный день жизни». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Приключения Гуки Финна». Сериал пр-ва Японии. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.00. Английский язык. Урок 15. 11.30. Немецкий язык. Урок 15. 12.00. Спортивная программа. 17.25. Приветствие. 17.30. Панорама. 17.40. Спорт. 17.50. Розыгрыш лото. 17.55. «Приключения Гуки Финна». Мультсериал пр-ва Японии. 18.20. Экологическая программа. 18.35. От первого до первого. 19.00. Местная программа. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. Развлекательная программа. 21.00. «Гражданский фронт». Сериал пр-ва США. 21.50. Тени жизни. 22.00. Панорама. 22.30. Экспресс репортеров. 23.00. Театральная программа. 00.00. Документальный фильм. 01.00. Панорама.

4, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. Дакументальны фільм «А. Вядзернікаў. Ціхая мая Радзіма». 9.00. «Рамэо и Юлія». Фільм-балет. 9.15. «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Маст.фільм. 10.05. Фільм-канцэрт. «Сустрэча на арэне». 10.45. Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе... 11.30. Чэмпіянат Міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Спартак» (Санкт-Пецярбург). 12.50. «Рамансы». Фільм-канцэрт. 13.10. «Сем бакоў квадрата». Навукова-папулярны фільм. 13.30. Навіны. 13.40. Дакументальны фільм. 14.05. «Яшчэ да вайны». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. 16.15. Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 10-ы клас. 17.00. Для школьнікаў. «Сустрэча з блакітнай птушкай». 17.30. Мультфільмы. 18.00. Тэледыялог (Гр.). 18.20. Кінанарыс. 18.30. Навіны Бі-Бі-Сі. 19.00. Абласныя навіны (Гродна). 19.10. Зачытайце маё пісьмо... 19.15. Тры кіты. 19.55. Роднае слова. 20.25. Тыдзень беларускага урада. Служба инфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». Мастацкі фільм. 22.25. НІКа. 22.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа. Рэклама. Мастацкі фільм «Карупцыя». Топ-агент. Інфармацыйна-музычная праграма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. «Утро». 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. «Кидди-видди». 8.35. Премьера художественного фильма «Спираль». 4-я серия. 10.10, 17.20. «До 16 и старше». 10.50. Пресс-экспресс. 11.20. «Копилка». Художественный фильм. 2-я серия. 12.25. «На полустанке». Короткометражный художественный фильм. 12.50. «Долгие версты войны». Художественный фильм. 3-я серия. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.15. Мультфильм. 15.35. «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 8-я серия. 16.00. Как мы. 16.25. Единый мир. 18.00. Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». 18.50. Большая прогулка. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Лотто «Миллион». 21.10. Репортаж ни о чем. 21.25. «Спираль». 4-я серия. 23.25. Фестиваль «Овация». 00.40. Пресс-экспресс. 00.50. «Копилка». 1-я серия.

КАНАЛ РОССИЯ

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Студия «Нота Бене». 8.50. Сам себе режиссер. 9.20. «Открытый мир» представляет... 9.50. Тишина № 9. 10.50. Мульти-пульти. 11.00. «Санта-Барбара». Художественный телефильм. 126-я и 127-я серии. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Ностальгические посиделки. 13.55. Досуг. 14.10. Антология короткого рассказа. 15.00. Алгоритмы. 15.30. Там-там новости. 15.45. Игра без проигрыша. 16.15. Трансросэфир. 17.00. М-трест. 17.15. Оппозиция. 18.00. Парламентский вестник. 18.15. Кипрас Мажэйка. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Санта-Барбара». 128-я серия. 20.15. Хроно. 20.50. «Как жены своих мужей продавали». Мультфильм для взрослых. 21.00. Отечество мое. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Давайте разберемся. 22.40. На сессии ВС Российской Федерации.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Коджак». Сериал пр-ва США. 11.50. По следам Колумба. 12.15. Сто лет. 12.30. Военно-документальная программа. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.50. «Подводная одиссея». Документальный сериал. 14.45. Тележурнал. 15.10. Тридцать на пятьдесят. 15.45. Животные мира. 16.30. Через моря и льды. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для молодежи. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.20. «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. 19.10. Католический журнал. 19.45. Сатирическая программа. 20.00. Музыкальный ящик. 20.10. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. «Коджак». Сериал пр-ва США. 22.05. Только в первой программе. 23.15. Концерт. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Репортер. 00.45. Итальянский язык. Урок 16.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Новые приключения Хе-мэна». Мультсериал. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Для женщин. 10.55. Спортивная студия. 12.00. Повторение по пожеланиям. 13.00. Спортивная студия. 17.25. Приветствие. 17.30. Панорама. 17.40. Английский язык в науке и технике. 17.55. «Новые приключения Хе-мэна». Мультсериал. 18.20. Документальная программа. 18.50. Публицистическая программа. 19.00. Местная программа. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 19.55. Евровидение. 20.00. Телетеатр. 21.10. Музыкальный программа. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. Телетурнир. 23.15. Художественный фильм. 01.00. Панорама.

5, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. «Стварэнне». Фільм-канцэрт. 9.00. Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 10-ы клас. 9.40. «Лада ОМС» прадстаўляе. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.30. Тры кіты. 11.10. Кінанастальгія. «Сорак першы». 12.40. «Трансплантацыя душы». Дакументальны фільм. 13.30. Навіны. 13.40. «Рускія ўзоры». Фільм-канцэрт. 14.40. «Да высокай думкі дакраніся». Кінанарыс. 14.50. «Імя Ружы». Мастацкі фільм. 17.00. Галерэя лаурэатаў. 17.35. Мультфільмы. 18.00. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.10. «Толькі па пятніцах«. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Магілёў). 19.10. Гаворым па-беларуску. 19.30. Конкурс песні. 20.00. Сустрэча па вашай просьбе. На пытанні тэлегледачоў адказваюць кіраўнікі УУС аблвыканкама. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.30. Мастацкі фільм «Сорак першы». 23.00. НІКа. 23.15. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. «Утро». 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. «Собака и влюбленные». Фильм—детям. 9.35. Выступает национальный театр танца «Славяне». 9.50. Мультфильм. 10.00. Клуб путешественников (с сурдопереводом). 10.50. Пресс-экспресс. 11.20. Америка с Таратутой. 11.50. «Маленький принц». Фильм-спектакль. 13.50, 16.25. Мультфильм. 14.25. Бридж. 14.50. Бизнес-класс. 15.05. Блокнот. 15.10. «Собака и влюбленные». 16.25. Мультфильм. 16.45. «Дело». 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... 17.45. Человек и закон. 18.15. Америка с Таратутой. 18.45. Поле чудес. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Человек недели. 20.55. В клубе детектива. Премьера художественного фильма «Болотная лихорадка». 22.25. «ВИД» представляет: Полит боро, Музобоз, Авто-шоу, Площадка обоза. В перерыве — Новости. 01.25. «Копилка». Художественный фильм. 2-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Отечество мое. 8.50. Досуг. 9.05. Кипрас Мажейка. 9.35. Ретро. 10.05. Белая ворона. 10.50. Визитная карточка. 11.20. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 128-я серия. 12.10. Телекроссворд. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Ижица. 13.55. «Уроки импровизации». Фестиваль танца Америки. 15.00. Телебиржа. 15.30. Там-там новости. 15.45. Студия «Рост». 16.15. Трансросэфир. 16.40. Большой круг. 17.00. «Звездный странник». Художественный фильм. 4-я серия. 17.55. «Русская песня». Творческий вечер Татьяны Петровой. 19.25. Праздник каждый день. 19.35. Премьера телеэкрана. «Ха-Би-Ассы». Художественный фильм. 21.00. «К-2» представляет... 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. «Звучание моей планиды». 22.45. На сессии ВС Российской Федерации. 23.15. Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай? 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.20. Телеконцерт пожеланий. 11.00. Художественный фильм. 12.35. Четверть часа на экране. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Только у нас. 13.55. Тема дня. 14.00. Триумф западной цивилизации. 14.50. О поэзии. 15.10. Телепластикон. 15.30. Вокруг книги. 15.45. Отвечу на каждый вопрос. 16.00. Евротуристика. 16.15. Я взрослый. 16.35. Если не Оксфорд, то что? 16.55. Какая школа? 17.00. Программа на вечер. 17.05. Для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. Документальный фильм. 19.00. Каждый имеет право. 19.20. Свидание «в темную». 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. Художественный фильм. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Документальный сериал. 01.00. Легенды гитары. 02.00. Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Черепашки ниндзя». Мультсериал. 10.10. «Кэт и Али». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 10.55. Спортивная студия. 12.00. Повторение по пожеланиям. 15.50. Спортивная студия. 16.55. Приветствие. 17.00. Программа для молодежи. 17.30. Панорама. 17.40. Спорт. 17.55. «Черепашки ниндзя». Мультсериал. 18.25. «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. 19.00. Местная программа. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. Поэтическая программа. 23.35. Художественный фильм. 00.45. Тележурнал. 01.00. Панорама. 01.10. Концерт.

6, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. «Там, дзе зімуе вясна». Дакументальны фільм. 8.50. «Вельмі страшная гісторыя». Мастацкі фільм з субцітрамі. 10.00. Паказвае Віцебск. 11.00. Тыдзень планеты. 11.15. «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мапет-шоу». 11.40. Далучэнне. 12.00. «Жылі-былі тры сястры...». Лес інтэрнацыянальнай сям 'і. 12.40. ТА «Рэха». 13.00. «Сувенір для пракурора». Мастацкі фільм. 14.30. Для школьнікаў. 14.55. Мультфільмы. 15.25. Пад крылом бяды. 16.00. Для дзяцей. «Сем колераў радасці». 16.30. Хрысціянская праграма «Занінуўшы свет». 17.00. «Кампазітары Беларусі». 18.00. «Аб 'ектыў-тэатр» прадстаўляе... 19.00. Залаты рынг. Спаборніцтвы па кікбоксінгу. 20.05. Хакей. Кубак МХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Сокал» (Кіеў). 3-ці перыяд. 20.45. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Баль» (Францыя, Італія). 23.20. НІКА. 23.35. Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. 6.20. Утренняя гимнастика. 6.30. Пресс-экспресс. 6.45. Субботнее утро делового человека. 7.30. Спорт-шанс. 8.00. «Марафон-15» — малышам. 8.25. Эльдорадо. 8.55. Автограф по субботам. 9.20. Мультфильм. 9.30. Очевидное—невероятное. 10.00. Музыкальный киоск. 10.30. По святым местам. 11.30. Авиакосмический салон. 11.45. Киноправда? Художественный фильм. «Заключенные». 14.25. Премьера мультфильма «Дракулито-вампиреныш. 14.45. Ультра-си. 15.45. В.— А. Моцарт. Концерт. 16.05. Красный квадрат. 16.45. Счастливый случай. 17.45. «Коламбия пикчерс представляет» художественный фильм «Голубой гром». (США). 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Аншлаг! Аншлаг! 22.00. Любовь с первого взгляда. 22.40. «Визитер». Мультфильм для взрослых. 23.15. Фильмы режиссера В. Рубинчика. «Комедия о Лисистрате». 00.50. «Ах, или старинный киноводевиль». Киноконцерт.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Свой взгляд на мир. 7.50. Параллельные миры. 8.20. Наш «Ералаш». 8.50. Козырная дама. 9.20. Музыка крупным планом. 10.15. 45 минут. 11.00. «Алые паруса». Художественный фильм. 12.30. Зигзаг удачи. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.20. Пилигрим. 14.05. Карьера. 15.05. Премьера мультфильма «Дораэмон». 15.20. К-2 представляет... 15.50. Футбол без границ. 16.45. Оборотная сторона медали. 17.45. Я люблю РТВ. 18.00. Парламентский вестник. 18.15. Устами младенца. 19.25. Праздник каждый день. 19.35. «Шура и Просвирняк». Художественный фильм. 21.00. Контрасты. 21.40. Репортер. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Ассорти. 23.30. Программа «А». 23.30. Концерт группы «Альянс». 00.00. «Господин оформитель». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. 8.30. Информационно-хозяйственный журнал. 9.35. Все об огороде. 10.00. Новости. 10.10. «Зерно». Программа католической редакции для детей. 10.35. Программа для детей и молодежи. 12.00. «60/90». Тележурнал. 12.30. Программа о семье. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Звериная одиссея. 14.00. Мультфильмы У. Диснея. 15.20. Телетеатр. Т. Раттиган. «Арлекинада». 16.40. Фестиваль польской песни. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. 19.15. Телетурнир. 19.30. Пегас. 20.00. Детский журнал. 20.10. Вечеринка. 20.20. Главный выпуск новостей. 21.00. Польские зоопарки. 21.30. «Три мушкетера». Фильм пр-ва Панамы. 23.20. Новости. 23.30. Моя Европа. 00.00. Спортивная суббота. 00.40. «В поисках правды». Сериал пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. 9.00. Панорама. 9.05. Программа для детей. 10.05. Женский журнал. 10.25. Приветствие. 10.30. «Такие одинокие». Программа для глухонемых. 10.50. Тележурнал. 10.55. Спортивная студия. 12.00. Вторая программа. 12.40. Развлекательная программа. 13.10. Телетурнир. 13.30. Вторая программа. 13.40. Развлекательная программа. 14.25. Спортивная программа. 15.30. Животные мира. 16.25. Развлекательная программа. 16.55. Польские монастыри. 17.25. Розыгрыш лото. 17.30. Панорама. 17.40. Приветствие. 17.45. «Полный дом». Сериал пр-ва США. 18.10. Телетурнир. 19.00. Местная программа. 19.30. Программа для детей. 19.35. Академия польского кино. 21.30. Большой спорт. 22.00. Панорама. 22.30. Слово на воскресенье. 22.35. Музыкальный журнал. 23.15. Развлекательная программа. 23.45. «Горькая любовь». Сериал пр-ва Польши. 00.35. Тележурнал. 01.00. Панорама. 01.10. Развлекательная программа.

7, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.15. «Слова да чалавека». 8.45. «Вяртанне ў легенду». Фільм-канцэрт. 9.15. Справы вайсковыя. 10.00. «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. 11.40. «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 1-я серыя. 12.15. Асілак. 12.45. Сага аб Беларусі. 13.35. Топ-агент. 14.05. «Восьмы колер вясёлкі». 15.05. Арбіта. 16.05. «Кінаэкран-93». Люты. 17.10, 21.00. Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе... 18.00. З панядзелка... 18.35. Запрашаем на вячоркі. 20.00. Панарама. 20.30. «Каскад». 20.40. Калыханка. 22.35. Каралеўскае паляванне. 23.35. Студыя «Тэлесябрына» МТУ на Беларусі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 17.45, 23.00. Новости. 6.15. Утренняя гимнастика. 6.25. Тираж «Спортлото». 6.40. Час силы духа. 7.40. Центр. 8.10. Соло. 8.35. С утра пораньше. 9.00. Пока все дома. 9.35. Утренняя звезда. 10.25. Под знаком «Пи». 11.15. Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». 11.40. Новое поколение выбирает. 12.30. Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». 12.40. Премьера документального фильма. «Подводная одиссея команды Кусто». 13.30. Премьера документального фильма «Эрмитаж». Фильм 6-й. 14.20. Диалог в прямом эфире. 15.00. Клуб путешественников. 15.50. Живое дерево ремесел. 15.55. Панорама. 16.35. Телелоция. 16.50. Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья», «Настоящие охотники за привидениями». 18.00. «Большой театр. Дни и вечера». Передача 1-я. 19.00. Художественный фильм. «Возвращение Длинного Джона Сильвера на остров Сокровищ». (Австралия). 21.00. Итоги. 21.45. Московский кино-хит-парад. 22.00. Ныне. 23.25. Ночные страсти.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Баскетбольное обозрение НБА. 7.55. Программа «ОЗ». 8.25. Легкая атлетика. Международный турнир «Русская зима». 9.00. «Волшебная палочка». Спектакль. 10.00. Аты-баты. 10.30. «Пигмалион». 11.00. Час фортуны. 12.15. Телекроссворд. 12.40. Шесть соток. 13.20. Не вырубить... 13.40. Лучшие игры НБА. 14.40. Хранители тайн России. 15.20. Познер и Донахью. 15.50. В мире животных. 16.50. Волшебный мир Диснея. 17.45. Премьера музыкального телефильма. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Вероника Маврикиевна и Вадим Танков приглашают на свой юбилей. 20.25. Кино-меню. 20.40. «Воды, Бабаджан, воды». Мультфильм для взрослых. 21.00. «Снег — судьба моя». Документальный фильм. 8-я серия. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. «Рецепт ее молодости». Художественный фильм. 00.00. Центр Стаса Намина. (Эс-Эн-Си) представляет...

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. 8.00. Документальный фильм. 8.45. Сельское хозяйство в мире. 9.00. Сельскохозяйственная программа. 9.45. Польские зоопарки. 10.00. Фильм для детей. 10.25. Телеутро. 11.15. Английский язык для детей. 11.25. Документальный сериал. 12.15. Тележурнал. 12.35. «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. 13.20. Телеконцерт пожеланий. 13.50. Музыкальный ящик. 14.40. С камерой среди зверей. 15.00. «Бонанжа». Сериал пр-ва США. 15.50. Весна наша. 16.35. 100 вопросов. 17.15. Спортивная студия. 18.00. Телеэкспресс. 18.30. «Династия». Серия 175. 19.20. 7дней — мир. 19.50. Развлекательная программа. 20.00. Вечеринка. Мультфильмы У.Диснея. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. «Хроника молодого Джо». Сериал пр-ва США. 22.05. Программа кабаре. 22.50. Спортивное воскресенье. 23.40. Вокруг большой сцены. 00.15. «Мой век двадцатый». Фильм пр-ва Венгрии.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). 9.00. Мультфильм. 9.25. Фильм для глухих. 10.20. Слово на воскресенье. (Для глухих). 10.25. Приветствие. 10.30. Местная программа. 11.30. Развлекательная программа. 12.00. Утро симфонической музыки. 13.00. «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. 13.45. Киносеанс. 14.00. Путешествие во времени и пространстве. 14.40. Спортивная студия. 15.20. День влюбленных. 15.40. События недели. 16.05. День влюбленных. 16.30. Час с Ханной Берберой. 17.25. Программа дня. 17.30. Панорама. 17.40. «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. 18.10. День влюбленных. 18.10. Спортивная студия. 19.00. День влюбленных. 19.30. Программа для детей. 19.35. Художественный фильм. 21.00. День влюбленных. 21.10. Час откровения. 22.00. Панорама. 22.35. Колесо фортуны. Телетурнир. 23.10. День влюбленных. 01.00. Панорама. 01.10. День влюбленных.

✶ ✶ Astrologia ✶ ✶

Druga dekada Wodnika 31 stycznia - 9 lutego

Urodzeni w tej dekadzie znajdują się pod silnym wpływem Saturna - planety symbolizującej upływ czasu.

Osoby z tej dekady są niezwykle uduchowione, mają skłonności do mistycyzmu i parapsychologii, silnie rozwinięty indywidualizm i niezależność. Nade wszystko cenią wolność i swobodę, nawet kosztem dużych wyrzeczeń. Ich działania sa z natury nowatorskie i na dużą skalę; niekiedy nieco utopijne.

Wodniki łatwo ulegają zwątpieniu i pesymizmowi, załamują się nerwowo, ale nie uzewnętrzniają swoich odczuć, w związku z czym nawet najbliżsi nie zawsze mogą ich pocieszyć. W życzliwym otoczeniu wykazują energię, inwencję i są bardzo przydatne w pracy zespołowej. W okresach niekorzystnych dla siebie usuwają się w cień i pracują w pojedynkę. Najlepiej czują się w wolnych zawodach.

W sferze erotycznej sa tacy, jak w życiu - otwarci na wszystkie formy miłości, tolerancyjni i lojalni. Jeżeli przestają kogoś darzyć uczuciem, to przeprowadzają z nim szczerą rozmowę. Wodnika trudno utrzymać w małżeńskim systemie obowiązków; natomiast zupełnie znośne jest z nim współżycie w wolnych związkach.

LUTY

Do 5 śnieg i deszcz, przy wiatrach północno-zachodnich, około 8. rozpogodzenie, później przymrozki. Do 20 przeważnie dobra pogoda, około 20 - śnieg. Koniec miesiąca zmienny.

✻ ✻ ✻ ✻ ✻

PRZEWIDYWANA POGODA (według kalendarza stuletniego)

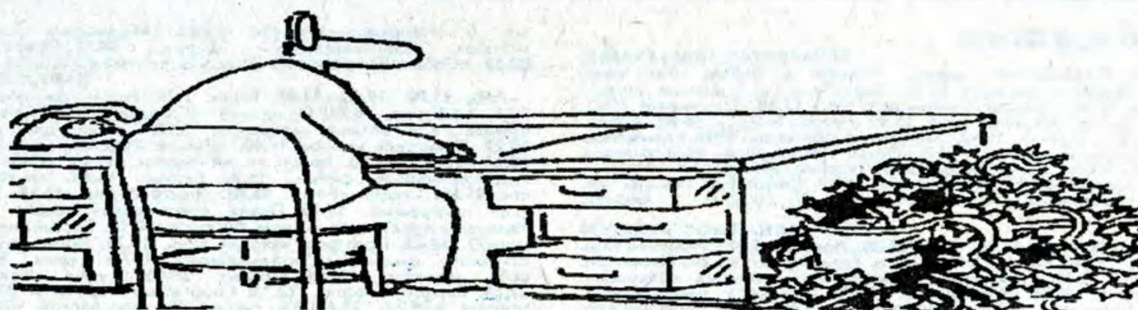
Przysłowia ludowe:

Gdy na Gromniczną rozstaje, rzadkie będą urodzaje.

Święty Walenty, gdy odmrozi pięty, na wyżywienie sprzedawaj sprzęty.

Gdy mróz w lutym ostro trzyma - wtedy już niedługo zima.

HUMOR ZE SZKOLNYCH ZESZYTÓW

Napoleon był dyktatorem, ponieważ dyktował kilka listów jednocześnie.

Chemia jest nauką o pierwiosnkach i ich związkach.

Kompas, to termometr do mierzenia kierunku.

Myszy zjadły Popiela, jego żonę Popielicę i córkę Popielniczkę.

Rak jest stawonogiem. bo trzyma nogi w stawie.

Mickiewicz urodził się częściowo w Zaosiu, częściowo w Nowogródku.

Książę Józef Poniatowski zginął w falach Eteru.

Małpa, to człowiek, któremu się nie powiodło.

Wojski był sekundnikiem w sporze Dowejki z Domejką.

Papież z ojca na syna żyli w celibacie.

Judasz wydał Jezusa za 30 dolarów.

Aby nalać z czajnika do szklanki, trzeba ciecz wyprowadzić z równowagi.

Papuga potrafi mówić nawet wyrazy, których człowiek nie powtórzy.

"Pan Tadeusz" różni się od "Grażyny" płcią.

Wewnątrz lufy karabinu siedzi kolber wielkości 7,63 milimetra.

Gerwazy chodził po izbie i nie wiedział za co się złapać.

Boryna obudził się martwy.

Górale robią kierpce z własnej skóry.

Wynalazcą maszyny parowej był James Łotr.

Moniuszko miał dużo pracy, ośmioro dzieci, tworzył po nocach.

Rak rozmnaża się płciowo, bo ma serce.

Po ceremonii ślubnej odbyły się odczepiny.

Dopóki żyje doktor Ludwik Pasteur trzeba bać się psów.

Gąsienica, to glista w futrze.

SAVOIR VIVRE

Savoir-vivre (czytaj: sawuar wiwr), to francuskie słowo znaczące dosłownie: "Umieć żyć". Ogólnie mówiąc chodzi o sztukę współżycia z innymi.

Niektórych przepisów savoir-vivre'u nie da się uzasadnić rozumowo; trzeba przyjąć je na wiarę, zaufać tradycji i zasadom dobrego wychowania.

Na początek wyjaśnienia:

afront - umyślna niegrzeczność

gafa - niezręczność, nietakt mimowolny

(należy unikać obu, łatwiej wybrnąć z gafy, wystarczy poczucie humoru).

Oto niektóre "żelazne reguły" savoir-vivre'u:

- gniewanie się i dąsanie bez podania przyczyny, to zwykła dziecinada;
- elegancka dziewczyna nigdy nie poprawia przy chłopaku elementów swej urody (fryzury, makijażu); od tego jest łazienka lub toaleta;
- nawet najlepszej przyjaciółce nie opowiadaj cudzych sekretów;
- chłopiec nigdy nie nosi na spacerze torebki swej dziewczyny (to idiotycznie wygląda);
- głośne komentowanie scen w czasie trwania filmu w kinie zdradza smarkacza;
- przed wejściem do lokalu (sklepu) trzeba poczekać, aż wyjdą ci, którzy akurat opuszczają lokal (sklep); obowiązuje zasada: najpierw wypuścić;
- nigdy nie odzywaj się, mając pełne usta; nie wolno mlaskać, ciamkać i siorbać!
- jeśli spotkasz na ulicy kolegę idącego z dziewczyną, której nie znasz, lepiej się nie zatrzymywać.

Kuchnia polska

4 piersi albo udka kurczaka, 1 średnia cebula, 1/4 soku pomarańczowego, świeżo zmielony pieprz, sól, 50 g masła, 1/4 l rosołu z kury, 1 czerwona i 1 zielona papryka, 1 łyżka gęstej śmietany, łyżka słodkiej papryki i 2 pomarańcze.

Drobno posiekaną cebulę wymieszać z sokiem pomarańczowym. Piersi kurczaka marynować parę godzin w tej marynacie. Wyjąć z marynaty, osuszyć, następnie posolić i popieprzyć. Kurczaka osmażyć ze wszystkich stron na złotobrązowy kolor. Następnie zalać marynatą i rosołem. Paprykę pokroić w paski i dołożyć do mięsa. Piec w nagrzanym piekarniku około 40 minut. Następnie wyjąć kawałki kurczaka i odstawić w ciepłe miejsce. Sos przyprawić gęstą śmietaną, solą, pieprzem i słodką papryką. pomarańcze obrać bardzo dokładnie, pokroić w plasterki (2 plasterki zostawić do dekoracji), dołożyć do sosu i podgrzać. Następnie kurczaka włożyć do sosu i natychmiast serwować.

Śmiech - to zdrowie

Elegancki mężczyzna siedząc w restauracji z nowo poznaną dziewczyną, czuje nagle nieprzemożną potrzebę wyjścia do toalety. Zwraca się do swojej partnerki:

- Pani wybaczy, że opuszczę ją na kilka minut, ale muszę pomóc swojemu przyjacielowi, z którym poznam panią nieco później...

- Jak się czuje pani mąż?
- Dziękuję, dobrze, ale myślę że prędko nie wyjdzie ze szpitala.
- Widziała się pani z jego lekarzem?
- Nie, ale widziałam pielęgniarkę, która go dogląda...

— ● —

Dziewczyna przychodzi do pracy z podbitym okiem.

- Kto cię tak urządził? - pytają koleżanki.
- Mąż!
- A myśmy myślały, że on na delegacji...
- Ja też tak myślałam!

— ● —

Stara żona wraca z urlopu. Mąż pyta zjadliwie:

- No, a ile tym razem zarobiłaś?
- Tysiąc rubli.
- Coś podobnego! Ja bym za ciebie nie dał nawet piętnastu kopiejek.
- Ja też nie brałam więcej.

-Wejdź właśnie rozmawiamy na twój temat!

"Głos znad Niemna"

Pismo Związku Polaków na Białorusi. Nr rej. 8.

Adres redakcji: 230005 Grodno, ul. Dzierżyńskiego 90 A, tel. 44-94-57.

Redakcja: Laura Michajlik (**p.o. redaktora naczelnego**), Irena Artisz (**redaktor**), Włodzimierz Małaszkiewicz (**redaktor**), Lucyna Olizar (**maszynistka**), Jarosław Waniukiewicz - (**fotoreporter**), Józef Dziurbejko (**redaktor**), Jerzy Skrodzki (**redaktor**), Marian Suchożebrski (**sekretarz redakcji**), Honorata Moroz (**obsługa komputera**).

Kolegium redakcyjne: Czesław Bieńkowski, Ryszard Dalkiewicz, Michał Dobrynin, Barbara Fustoczenko, Tadeusz Gawin, Tadeusz Malewicz, Włodzimierz Małaszkiewicz, Laura Michajlik, Joanna Niemczynowska, Eugeniusz Skrobocki, Irena Waluś i Jerzy Waszkiewicz.

Druk: Zakłady Graficzne w Grodnie.

Cena: 2 rb 50 kop. (w kioskach Sojuzpieczati - 3 rb.)

Nakład: 12 500 egzemplarzy. Zam. nr ...325

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów.

Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedniego, listownego kontaktowania się z autorami.